

Mestna občina Ljubljana

ZAKLJUČNO POROČILO

ekipe za preventivno terensko delo kampanje Človek, čuvaj svoje mesto, samo eno
imaš

Ljubljana, september 2015

KAZALO

1. UVOD.....	3
2. ANALIZA ZBRANIH PODATKOV o prostorih/o skupnostih	5
3. OSNOVNA ŠOLA VRHOVCI.....	8
3.1 Ugotovitve, pridobljene preko pogovorov z deležniki skupnosti	11
4. OŠ VIČ	13
4.1 Ugotovitve, pridobljene preko pogovorov z deležniki skupnosti	16
5. OŠ RIHARDA JAKOPIČA	17
5.1 Park gozdne pedagogike – Šiška.....	20
5.2 Ugotovitve, pridobljene preko pogovorov z deležniki skupnosti	22
6. OŠ MAKSA PEČARJA – Črnuče	23
6.1 Ugotovitve, pridobljene preko pogovorov z deležniki skupnosti	26
7. OŠ SAVSKO NASELJE.....	28
7.1 Ugotovitve, pridobljene preko pogovorov z deležniki skupnosti	31
8. PREDSTAVITEV KAMPANJE NA DNEVIH ČETRTHNIH SKUPNOSTI.....	32
8.1 Ugotovitve, pridobljene preko pogovora z obiskovalci dnevvov četrtnih skupnosti	32
9. ORGANIZACIJA DOGODKA V ČRNUČAH.....	33
10. NAŠI PREDLOGI ZA NADALJNJE DELO V RAZISKOVANIH SKUPNOSTIH	34
10.1 Vrhovci.....	34
10.2 Vič (predvsem okolica OŠ Vič).....	35
10.3 Šiška.....	35
10.4 Črnuče.....	36
10.5 Savsko naselje.....	37
11. ZAKLJUČEK	38
12. VIRI IN LITERATURA	39

»Vandali so bili v zgodovini vzhodnogermansko pleme, ki je izviralo z ozemlja današnje Poljske. Z imenom Vandalov danes povezujemo vandalizem, to je nasilno obnašanje in skrunjenje, kar je povezano z opustošenjem mesta Rim, ki so ga Vandali leta 455 zasedli in oplenili.« (Wikipedia)

1. UVOD

Ekipa za preventivno terensko delo, usmerjeno v skupnost (v nadaljevanju terensko delo), je del družbeno odgovorne kampanje proti vandalizmu Človek, čuvaj svoje mesto, samo eno imaš in je financirana s strani Mestne občine Ljubljana. V ekipi smo strokovne sodelavke Zavoda Bob z večletnimi izkušnjami mladinskega uličnega dela znotraj projekta Mreže Mlada ulica, ki rešuje problematiko zbiranja mladih na javnih površinah. Ekipo sestavljamo Vesna Pavlin (študentka etnologije in kulturne antropologije), Katja Rakovec (študentka andragogike), Anja Manja Segulin (diplomirana pedagoginja in andragoginja ter sociologinja), Tina Spruk (diplomirana psihologinja) in Nežka Agnes Vodeb (študentka socialne pedagogike). V ekipi je tudi prostovoljka Gözde Okyay, krajinska arhitektka, ki nam je pomagala z znanjem, kako kreativno in z majhnimi vložki obnoviti ali obogatiti javne površine in prostore skupnosti.

Za reševanje problematike vandalizma smo izbrale metodo preventivnega terenskega dela, usmerjenega v skupnost, ki v primerjavi z mladinskim uličnim delom razširja polje delovanja (saj se ne osredotoča samo na ulico, marveč deluje v vseh prostorih skupnosti, torej tudi njenih institucijah) in ciljno populacijo (delo ni osredotočeno zgolj na mlade, marveč zajema vse deležnike skupnosti). Osnovne postavke za razvijanje dela, usmerjenega v skupnost, so spoznanja, »da so sodobne skupnosti izpostavljene procesom odtujitve, zato se zastavljajo vprašanja, kako povezati ljudi, povečati integracijo in zmožnost skupnostnega delovanja« (Križanič 2009, str. 58). Pri tem skupnost pojmuje kot »skupino ljudi, ki živijo na določeni geografski lokaciji in se do neke mere identificirajo s skupnim bivanjem. Med ljudmi obstajajo vezi, ki so lahko osebne ali neosebne, formalne ali neformalne. Pogosto ta prostor in pripadnost posameznika prostoru vplivata na njegovo življenje, medosebne odnose in na odnos skupnosti do zunanjega okolja« (Bahovec 2005, str. 10). Pomembno je razumeti, da geografsko povezane skupine še niso skupnost, se pa lahko v to razvijejo, če se med posamezniki vzpostavijo odnosi ter prepoznajo skupni interesi. Skupnost tako lahko

predstavlja obliko socialne kohezivnosti in integracije, hkrati pa je skupnost videna kot raven, kjer družbena aktivna participacija šteje največ oziroma je najbolj vidna (Biesta in Cowell 2012). Terensko delozato na eni strani promovira skrb za skupnost in deluje kot podporni mehanizem pri vzpostavljanju skupnosti, pri čemer se zadevamo, da je ključna vključenost deležnikov v soustvarjanje aktivnosti in skupnostnega prostora. Menimo, da je vandalizem pogosto posledica frustracij posameznikov, ki jih doživljajo v določenem okolju oziroma posledica dejstva, da posameznik v specifičnem okolju nima drugih, alternativnih priložnosti, da bi svojo energijo ali frustracijo lahko izrazil na primernejši in družbeno bolj sprejemljiv način. Represivni ukrepi na tem mestu niso ustrezni, zato s pristopi dela, ki so usmerjeni v skupnost oblikujemo rešitve, ki odgovarjajo na specifične potrebe posameznikov v dani skupnosti, v danem okolju.

S terenskim delom zato iščemo vire moči v skupnosti in »usposabljam« deležnike skupnosti za načrtovanje, izvajanje in evalviranje storitev v skupnosti. Na ta način opolnomočimo skupnost, da v prihodnje same išče rešitve za probleme, ki se v njej pojavljajo, pri čemer je vandalizem zgolj eden izmed njih.

terensko delo, smo izvajale v okoljih petih osnovnih šol (OŠ Maksa Pečarja, OŠ Vič, OŠ Vrhovci, OŠ Savsko naselje, OŠ Riharda Jakopiča), ki so se po zbranih podatkih MOL znašle na vrhu seznama po številu škode, storjene z dejanji vandalizma (podrobneje v naslednjem poglavju).

Delo je potekalo po vnaprej predvidenih fazah:

1. Raziskovanje v skupnosti in posvetovanje z deležniki v okolju omenjenih OŠ; raziskovanje terena, konteksta skupnosti, posvetovanje z vsemi deležniki prostora (mladi, lokalni prebivalci, redarji, policija, šole, Četrtni mladinski centri ...), opazovanje dogajanja ter sistematično beleženje podatkov za pridobitev večplastnega vpogleda v situacijo:
 - kdo so deležniki prostorov,
 - kdo so povzročitelji vandalizma,
 - kakšne oblike vandalizma se na prostoru pojavljajo,
 - kakšni so vzroki, povodi za vandalizem,
 - kakšni so ukrepi, ki bi lahko vandalizem omilili ali ga odpravili (gre za posvetovanje s povzročitelji vandalizma ali aktivnimi opazovalci);
2. Analiza zbranih podatkov;

3. Opredeljevanje problema in ocena virov – kaj je dejanski problem v skupnosti in kakšne so možne aktivnosti za odstranitev le-tega smo na terenu oblikovali skupaj z deležniki prostorov;
4. Načrtovanje aktivnosti z deležniki prostora, izbiranje partnerjev za izvajanje aktivnosti in sprotni monitoring;
5. Evalvacija aktivnosti.

Na omenjenih lokacijah smo realizirali prve tri faze terenskega dela, izjema so Črnuče, kjer smo zaključili vse faze procesa. Poleg omenjenih lokacij smo bili aktivno vključeni na dnevih četrtnih skupnosti, kjer smo naše delo predstavljali širši javnosti.

V tem dokumentu predstavljamo analizo kvantitativno in kvalitativno zbranih podatkov iz terenov in naše ugotovitve za posamezne terene. Dokument vsebuje tudi podroben opis primera dobre prakse izvajanja preventivnega terenskega dela. Gre za rezultat, ki smo ga dosegli v lokalni skupnosti v Črnučah. Prikazani so tudi zbrani podatki iz predstavitev kampanje na dnevih četrtnih skupnostih (Moste, Golovec, Posavje in Rudnik). V zaključku predstavljamo ključne ugotovitve o pojavu vandalizma in z njim povezane strokovne usmeritve za nadaljnje delo.

2. ANALIZA ZBRANIH PODATKOV O PROSTORIH/O SKUPNOSTIH

V tem delu dokumenta predstavljamo prvo in drugo fazo našega dela in sicer analizo zbranih podatkov, ki smo jih pridobili z raziskovanjem prostorov. Poglobljeno raziskovanje dogajanja na prostorih in beleženje je potekalo med 1. junijem 2015 in 31. julijem 2015. Časovne termine smo izbirali glede na obiskanost prostora, tako da je bilo največ raziskovanja dogajanja na prostorih opravljenega v popoldanskem času. Na terenu smo delovali v dvojicah, kar je naša stalnica, saj preverjeno viša suverenost in strokovnost terenskih delavcev.

Raziskali smo pet lokacij, ki so bile določene po temeljitem premisleku. Odločili smo se, da pričnemo z raziskovanjem lokacij in izvajanjem terenskega dela v okolici petih osnovnih šol, ki so bile v internem gradivu MOL izpostavljene kot najbolj vandalizirane. V gradivu so bili zajeti podatki o vandalizmu na zavarovani lastnini MOL. Za navedene podatke je MOL pridobila povračilo škode od zavarovalnice. Šole, katerih okolico smo izbrali za predmet

raziskovanja, so po statističnih podatkih zasedale prvih pet mest na lestvici najbolj vandaliziranih osnovnih šol v zadnjih 4 in 8 letih.

Prostori, ki smo jih raziskovali so:

- Igrišče in bližnja okolica osnovne šole Vič (Abramova ulica 26);
- Igrišče in bližnja okolica osnovne šole Vrhovci (Cesta na Bokalce 1);
- Igrišče in bližnja okolica osnovne šole Riharda Jakopiča (Derčeva ulica 1), vrt in okolica varstveno delovnega centra Tončke Hočevar – enota Šiška (Vodnikova cesta 56) in park gozdne pedagogike (lokacija nima konkretnega naslova, nahaja se blizu naslova Vodnikova cesta 49, na mestu, kjer je včasih stala skakalnica);
- Igrišče in bližnja okolica osnovne šole Maksa Pečarja v Črnučah, kjer smo preverili okolico obeh enot šole, vendar smo večino dela usmerili v delo na lokaciji pri 'novi šoli' (Črnuška cesta 9);
- Igrišče in bližnja okolica osnovne šole Savsko naselje (Matjaževa ulica 4), igrišče 'Šerkec' (Šerkova ulica 11).

Sprva smo uporabljali metodo opazovanja z udeležbo. »Ta metoda temelji na fizični prisotnosti raziskovalca v okolju ciljnega segmenta, ki ga raziskuje. Tako je raziskovalec navzoč v dejanskih življenjskih situacijah ljudi, njihovo vedenje opazuje in proučuje in ga nato na podlagi antropološkega znanja ustrezno umesti v kontekst in razloži. Raziskovalec je v okolju proučevanih prisoten kot aktivni udeleženec, ti pa ga kot aktivnega udeleženca tudi percipirajo.« (Jasno – Inštitut za poslovno antropologijo, 2015).

Na tak način smo pridobili relevantne in zanesljive podatke, ki odražajo dejansko stanje na terenu. V skupnost smo se vključevali neinvazivno, a se hkrati poskušali čim bolj integrirati v dejavnosti, ki so se na njem odvijale. V interakcijah z deležniki skupnosti smo povedali, kdo smo in kaj delamo, in jih povprašali o stanju na terenu. Tam, kjer so deležniki pokazali interes za nadaljnje sodelovanje, smo aktivno pristopili k skupnemu delu.

Zbiranje podatkov je potekalo ob vsaki prisotnosti na terenu. Podatki so bili zbrani po vnaprej določenih kategorijah in obrazcu. Obseg prisotnosti na terenu se v posameznih skupnostih nekoliko razlikuje, saj je bil pogojen z vremenom in pričakovanim številom deležnikov skupnosti. Časovne termine smo prilagajali ugotovitvam iz terena. Tako smo prvih 6 tednov terensko delo izvajali 4 ure na posamezno lokacijo, v nadaljevanju pa smo delo prilagodili potrebam prostorom in terensko delo izvajali 3 ure.

Analizirali smo sledeče podatke:

1. Povprečni obisk posamezne starostne skupine.

Na terenu smo opazovali, katere starostne skupine se tam zadržujejo. Tukaj predstavljamo katere od njih se pojavljajo najpogosteje.

2. Povprečno število ljudi, ki so se zadrževali na prostoru po urah.

Beleženje števila je na terenu potekalo vsako uro. Število ljudi je variiralo, podatki pa predstavljajo tudi maksimalno in minimalno vrednost ter mediano. Zaradi smiselnega prilagajanja časovnih terminov terenskega dela je za nekatere ure zbranih manj podatkov. Taki primeri zato niso širše posplošljivi.

3. Povprečno število ljudi, ki so prehajali čez prostor glede na časovni termin.

Beležili smo število ljudi, ki so prehajali čez prostor, a se na njem niso zadrževali dalj časa. Ločili smo popoldanski termin, med 12.00 in 18.00 uro, in večerni termin, med 18.00 in 22.30.

4. Pogostost dejavnosti, ki so potekale na prostoru.

Opazovali smo, katere dejavnosti na prostoru prevladujejo. Razvrstili smo jih v 10 kategorij:

- Športne aktivnosti – vse neformalno organizirane skupine, ki igrajo nogomet, košarko, odbojko, frizbi, badminton, atletiko, tenis, namizni tenis, gimnastiko. V to kategorijo niso vključene organizirane športne dejavnosti, kot so treningi in rekreacijske skupine;
- Sprehod (tudi sprehajanje domačih živali);
- Igranje – igranje na igralih, lovljenje, skrivalnice in drugo igranje, ki ne spada pod kategorijo športnih aktivnosti;
- Trening ali rekreacija – vključuje vse organizirane rekreacijske skupine, ki prostor namenoma uporabljajo za trening;
- Druženje – zajema vse skupine, ki so v času našega terenskega dela prostor uporabljale izključno in samo za druženje;
- Pitje – primeri, ko smo na prostoru zasledili, da so posamezniki ali skupine uživali alkoholne pijače;
- Kajenje – primeri, ko smo na prostoru zasledili, da posameznik ali skupina kadi konopljo;
- Poslušanje glasbe – na telefonu, radiu, avtoradiu ...;

- Vožnja – z rolerjem, kolesom, skiroji in vožnja motornih koles.

5. Obdelava kvalitativnih podatkov.

Podatke smo zbrali s pomočjo vprašalnika (glej prilogo 1). Odgovore smo obdelali z metodo kvalitativne obdelave – odnosnim kodiranjem.

3. OSNOVNA ŠOLA VRHOVCI

Popis infrastrukture

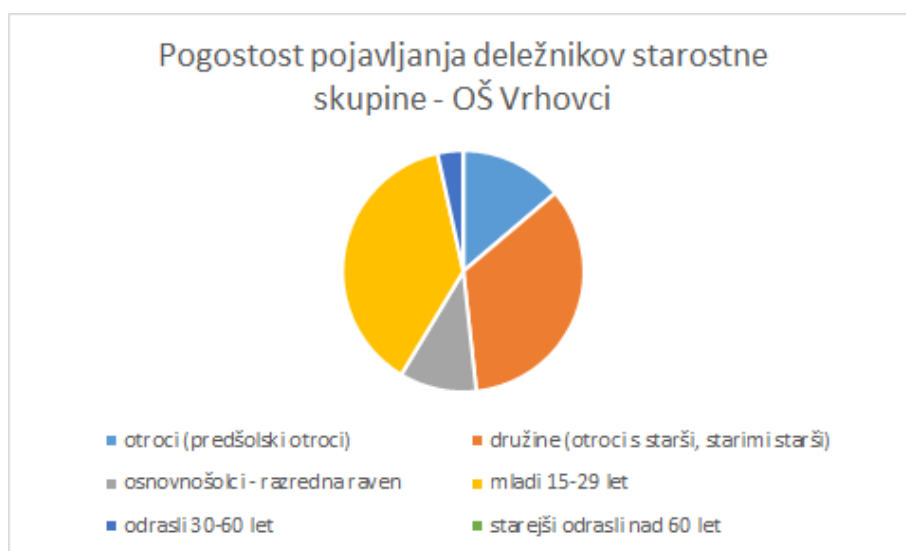
Na igrišču OŠ Vrhovci je bila ob našem prvem prihodu sledeča infrastruktura:

- 9 klopi;
- 9 košev za smeti;
- košarkarsko igrišče na asfaltu, 2 košarkarska koša (cela mrežica);
- nogometno igrišče na tartanu (zelo slabo ohranjeno, z luknjo velikosti 1 x 1 M); 2 nogometna gola;
- kompleks igrišč je ograjen, vstop je prost (cel dan in noč);
- med šolo in igriščem: 1 lesena miza, umivalnik s pitno vodo, manjša plezalna stena, 2 gugalnici, plezalna igrala;
- ograjen otok s 14 zabojniki za odpadke;
- sprednje šolsko dvorišče (in sicer zakljenjeno, namenjeno otroškemu popoldanskemu bivanju) z igrali za otroke in peskovnikom;
- igrišče za odbojko na mivki (v slabem stanju, saj mivka ni očiščena in je je premalo, manjka linijska črta);
- dva manjša zapisa/grafita na betonski ograji ob košarkarskem igrišču;
- pred šolo spomenik žrtvam fašističnega pokola;
- parkirišče, polno zasedeno z avtomobili, del parkirišča je pod zapornico;
- nadstrešek za kolesa (polno zasedeno);
- nad igriščem je gozd, kjer se otroci igrajo med drevesi.

Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine

	Pogostost pojavljanja deležnikov posameznik starostnih skupin – OŠ Vrhovci
otroci (predšolski otroci)	4
družine (otroci s starši, starimi starši)	10
osnovnošolci – razredna raven	3
mladi 15–29 let	11
odrasli 30–60 let	1
starejši odrasli nad 60 let	0

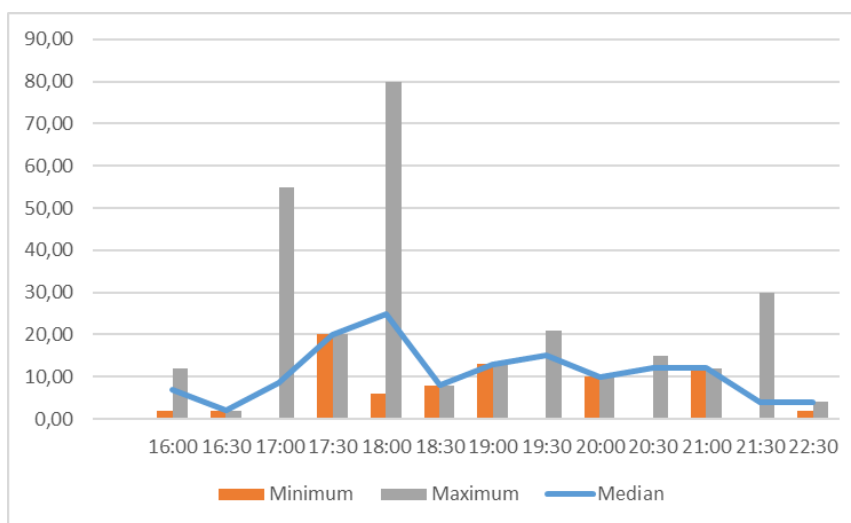
Tabela 1: Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine na prostoru igrišča OŠ Vrhovci.

Graf 1: Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine na igrišču OŠ Vrhovci.

Na igrišču OŠ Vrhovci se zadržuje največ predstavnikov starostne skupine mladih in družine z otroki. Prav tako se na prostoru zadržujejo tudi otroci, ki bi jih po starosti uvrstili med 4 in 12 let. Odrasli in starejši odrasli brez otrok se na prostoru ne zadržujejo pogosto.

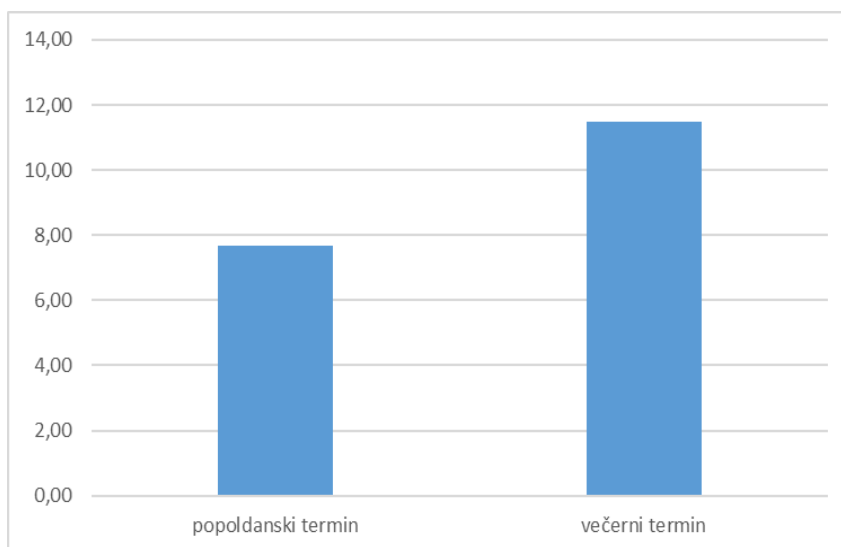
Povprečno število ljudi, ki so se zadrževali na prostoru glede na uro

Graf 2: Povprečno število, minimum in maksimum ljudi, ki so se zadrževali na igrišču OŠ Vrhovci.

Na igrišču OŠ Vrhovci se največ ljudi zadržuje med 17.00 in 18.30 uro. Sicer je število obiskovalcev igrišča preko dneva razmeroma enakomerno razporejeno.

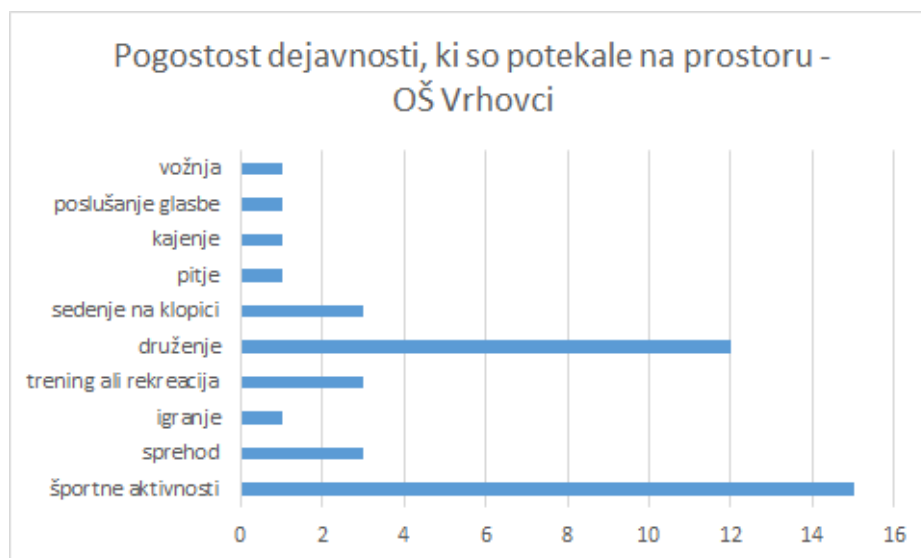
Povprečno število ljudi, ki prehajajo preko igrišča

Graf 3: Povprečno število ljudi, ki je prehajalo preko igrišča OŠ Vrhovci glede na termin.

Razlika med povprečnim številom ljudi v obeh terminih ni velika, vendar je vseeno povprečno število ljudi, ki so prehajali čez igrišče v večernem terminu, večje.

Pogostost dejavnosti, ki so potekale na prostoru

Graf 4: Pogostost dejavnosti, ki so potekale na igrišču OŠ Vrhovci.

Uporabniki prostor uporabljajo predvsem za športne aktivnosti in druženje. Tretja najpogostejša dejavnost je sprehajanje. Večkrat smo opazili tudi skupino, ki na igrišču izvaja trening atletike. Enkrat smo zasledili, da so mladi poslušali glasbo. Prav tako smo enkrat opazili pitje in kajenje. Na prostoru je bila enkrat opažena vožnja z motornim kolesom.

Športne aktivnosti, ki so se ob našem delu na prostoru pojavljale, so bile največkrat nogomet in odbojka. Sledili sta košarka in atletika (na igrišču ima organizirane treninge manjša skupina atletov). Prisotna je bila tudi igra badmintona in podajanje frisbija.

3.1 Ugotovitve, pridobljene preko pogovorov z deležniki skupnosti

Mnenja o pojavljanju vandalizma na Vrhovcih in v okolici osnovne šole so različna. V večini trdijo, da vandalizma na Vrhovcih ne zaznavajo. Izpostavljajo, da ni večjih problemov, je pa prišlo do nekaj vlomov v hiše. Problemov z grafiti po njihovem mnenju na šolskem igrišču ni, so pa grafiti v bližini avtoceste, kjer nikogar ne motijo. Primer vandalizma, ki ga izpostavijo, je prevrnjeno kemično stranišče na končni postaji Ljubljanskega mestnega avtobusa št. 14, ki je najbrž namenjen voznikom avtobusov. Za to krivijo skupino mladih, starih okrog 15 let. Ta skupina naj bi se vsakodnevno družila pri osnovni šoli Vrhovci. Kot primer naštejejo tudi uničevanje mrežic za gole, uničevanje klopic. Opazili smo, da so med dvema našima obiskoma prostora na betonski ograji nastali novi grafiti z modro barvo. Grafiti so očitno bili narejeni ob koncu šolskega leta. En napis je nastrojen direktno proti učiteljici, zaposleni na

šoli, drug napis pa hvali drugega učitelja. Deležniki skupnosti so večkrat izpostavili veliko število ogorkov in smeti na igrišču pred osnovno šolo. Starejše odrasle motijo predvsem skuterji in motorji, ki se vozijo po cesti mimo igrišča in po igrišču.

Do vandalizma naj bi prihajalo ob večerih, ko naj bi se na igrišču zadrževali tudi posamezniki, ki niso iz Vrhovcev, ampak se tja pripeljejo z avtomobili in motornimi kolesi.

Mladi se zadržujejo v okolici trgovine Spar, v gozdičku nad šolskim igriščem in pri rdečem krogu pri vrtcu. Preden je bilo igrišče pri vrtcu ograjeno, so se zbirali tudi tam. Veliko ljudi naj bi bilo tudi pri gostilni Pečarič, pri jezcu, kjer si naredijo kakšen piknik.

Po mnenju deležnikov skupnosti je vandalizem uničevanje brez razloga: do njega po njihovem prihaja zaradi klica po pozornosti, dolgčasa in družinskega oz. socialnega ozadja. Kot pomemben faktor izpostavljajo starše, ki naj bi bili vzor. Ko so se pojavili grafiti, smo z deležniki odprli tudi to temo. Mnenje mladih o tem je, da je to postalo normalno in se stalno ponavlja, saj hišnik nato steno venomer prepleska in zgodba z grafitiranjem se ponovi. Ko smo jih povprašali, če se jim zdi potem dobro to steno spremeniti v steno za grafitiranje, so bili do predloga ravnodušni. Eden od staršev, s katerimi smo se pogovarjali, pove, da so njemu grafiti všeč in so zanj umetnost.

Predlogi, ki so jih podali uporabniki prostora:

- Mladi čutijo potrebo po prostoru za mlade a ne s športno infrastrukturo, saj je po njihovem mnenju te dovolj. Za mladinski center na Vrhovcih predlagajo lokacijo pri gasilskem domu, vendar izpostavljajo, da je problem z lastništvom igrišča.
- Želeli bi drugačne klopi; dve sicer novi klopi sta za sedenje neudobni, zato bi jih radi zamenjali. Prav tako bi želeli nad klopimi imeti streho, da bi se lahko družili tudi v slabem vremenu.
- Uporabniki si želijo novo podlago na igrišču za nogomet (tartanska podlaga je v slabem stanju) ali pa vsaj zakrpano luknjo in ograji za obema goloma.
- Želijo si igrala za mlajše otroke. Igrala so pri vrtcu, vendar so zaklenjena z ograjo, saj naj bi tam našli kar nekaj igel.
- Predlagajo, da se zamenja pitnik na šoli, in da se prebarva šolsko ograjo.
- Odrasli si želijo, da bi bil dostop na igrišče onemogočen motorjem in skuterjem, ki redno vozijo preko igrišča.
- Želijo si postaje Bicikelj.

Opombe:

Vandalizem naj bi se na šolskem igrišču pojavljal pred približno letom in pol, ko se je tam zadrževala starejša skupina mladih. Takrat naj bi razbili okno na šoli, namerno raztrgali mreže od golov in poškodovali ograjo, ki je vodila v del, kjer so šolska otroška igrala, pitnik, klopi in gugalnica. Ta del je sedaj odprt. Sedaj naj bi bilo stanje boljše in vandalizma naj bi bilo manj. Ko ga je bilo največ, se je tudi ravnateljica angažirala in obiskovala šolsko igrišče po pouku.

4. OŠ VIČ

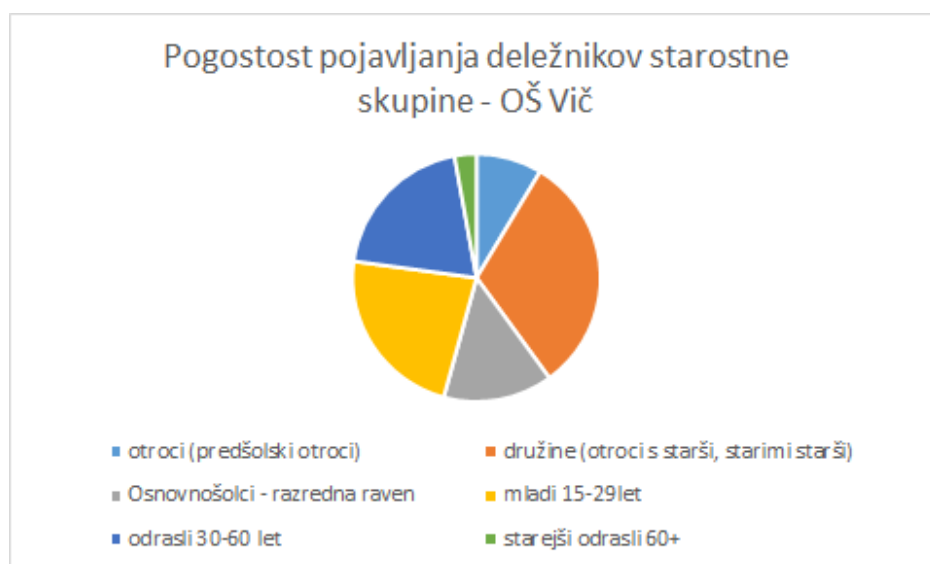
Popis infrastrukture

- 8 klopi;
- 8 košev za smeti;
- igrišče je v celoti ograjeno;
- 7 gugalnic;
- tobogan;
- 3 plezala;
- pitnik za vodo;
- 3 igrišča za nogomet, vsi goli brez mrežic;
- 2 igrišči za košarko; 2 mrežici iz blaga, 1 kovinska, 1 brez mrežice;
- 1 igrišče za odbojko na mivki z mrežo, mivke je premalo na igrišču in je nevarno za poškodbe;
- 2 prenosna gola za mini-nogomet (na šolskem igrišču samo v trajanju šole, med počitnicami jih je šola pospravila);
- ladijski zabojnik je pografitiran;
- grafitov ni, opazno je, da je bila fasada prepleskana;
- okolica je lepo urejena, na igrišču so zasajena tudi mlada drevesa.

Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine

	Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine – OŠ Vič
otroci (predšolski otroci)	3
družine (otroci s starši, starimi starši)	11
Osnovnošolci – razredna raven	5
mladi 15–29let	8
odrasli 30–60 let	7
starejši odrasli nad 60 let	1

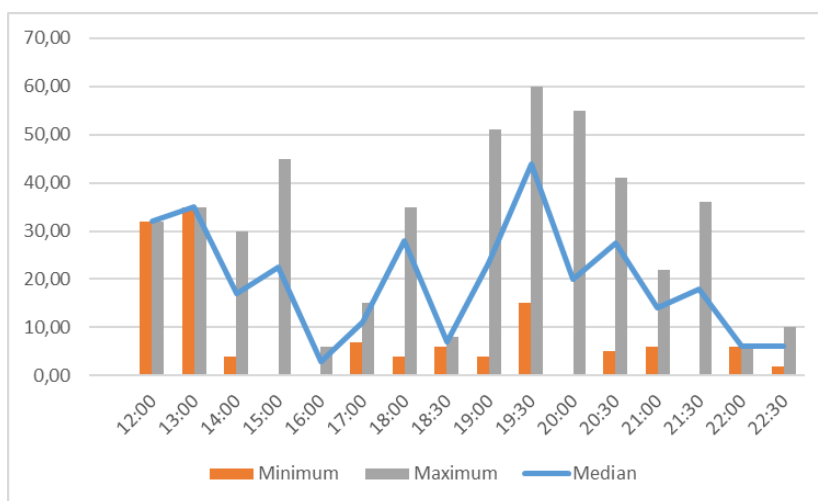
Tabela 2: Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine na prostoru igrišča OŠ Vič.

Graf 5: Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine na igrišču OŠ Vič.

Igrišče OŠ Vič uporabljajo predstavniki vseh starostnih skupin. Prevladujejo družine z otroki, mladi in otroci, ki so brez spremstva staršev. V primerjavi z drugimi prostori, ki smo jih raziskovali, igrišče uporablja kar veliko odraslih, ki niso v spremstvu otrok (na igrišču rekreacijska skupina odraslih igra nogomet).

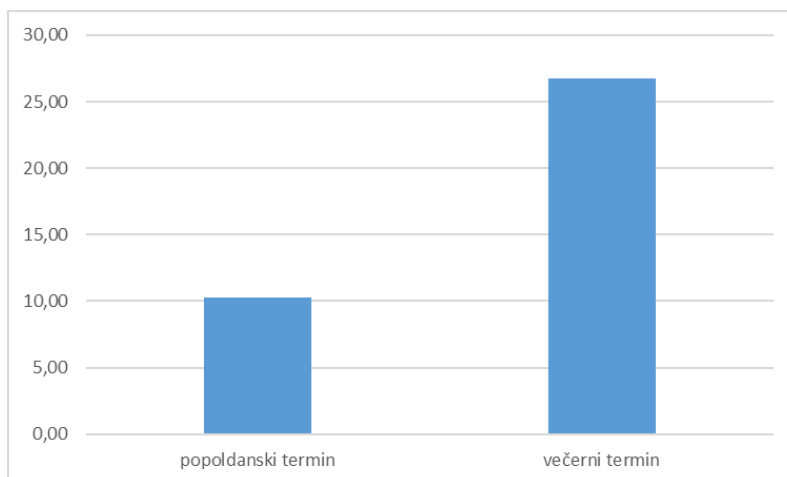
Povprečno število ljudi, ki so se zadrževali na prostoru glede na uro

Graf 6: Povprečno število, minimum in maksimum ljudi, ki so se zadrževali na igrišču OŠ Vič glede na uro.

Igrišče OŠ Vič je najbolj obiskano od 12.00 do 15.00 ter od 18.00 do 21.30 ure. Vrhunec obiskanosti je okoli 19.30 ure.

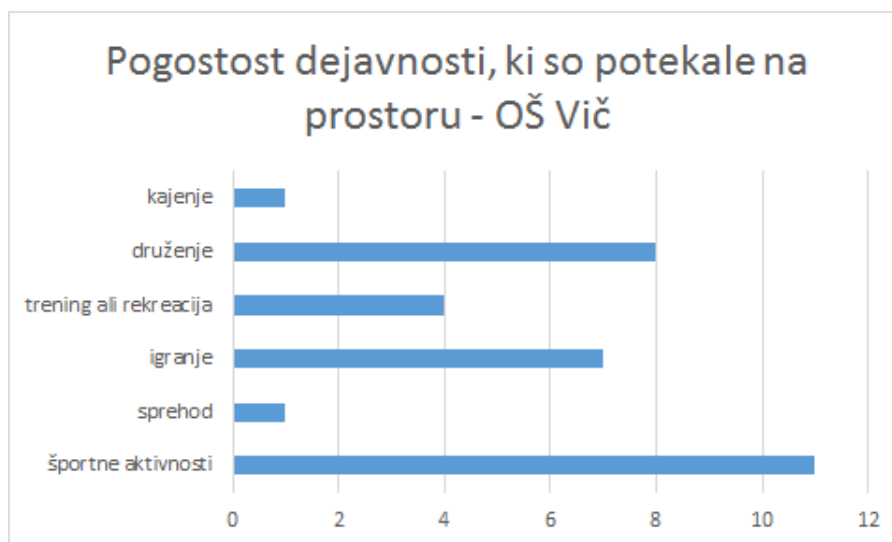
Povprečno število ljudi, ki prehajajo preko prostora

Graf 7: Povprečno število ljudi, ki je prehajalo preko igrišča OŠ Vič, glede na termin.

Čez igrišče OŠ Vič prehaja v povprečju za 16 ljudi več v večernem terminu kot v popoldanskem.

Pogostost dejavnosti, ki so potekale na prostoru

Graf 8: Pogostost dejavnosti, ki so potekale na igrišču OŠ Vič.

Igrišče OŠ Vič uporabniki uporabljajo v največji meri za športne aktivnosti. Mladi se zbirajo z namenom športne aktivnosti in druženja. Na prostoru se zbira organizirana ekipa, ki rekreacijsko trenira nogomet. Igrajo se predvsem otroci in družine.

4.1 Ugotovitve, pridobljene preko pogovorov z deležniki skupnosti

Mladi kot primere vandalizma izpostavljajo prerezane mrežice na golih, zato naj jih sedaj ne bi bilo več. Izpostavljen je bil tudi primer zažganega smetnjaka. Oskrbnik je izpostavil primer ladijskega zabojnika, ki se nahaja na šolskem parkirišču, ki naj bi bil pografitiran že dalj časa, vendar se jim ne zdi potrebno odstranjevati grafite z njega. Sam ocenjuje, da vandalizma praktično ni.

Mladi pravijo, da je za njih vandalizem namerno povzročanje škode in uničevanje tuje lastnine. Do vandalizma po njihovem pride iz dolgčasa, »za finto«.

Deležniki so izpostavili, da se na igrišče pred šolo ne hodijo družiti, ampak predvsem »športat«, kar je opazno tudi iz analize podatkov, ki smo jih zbrali.

Predlogi, ki so jih podali uporabniki prostora: Želijo si:

- mrežic na golih, da se žoga ustavi;
- da se igrišče za odbojko na mivki prekoplje in doda nov pesek;
- reflektorjev, ki bi omogočali igro odbojke in košarke, tudi ko se stemni.

Opombe:

Mladi na šolskem igrišču večinoma igrajo odbojko. Igrišče za odbojko na mivki je zaradi pomanjkanja peska dokaj nevarno (primer: ko smo se vključili v igro odbojke z mladimi, se je v eni igri kar dvema zgodilo, da sta se popraskala do krvi po nogi, ker je mivka spodaj tako zelo zbita, po vrhu pa je je premalo). Mladi, s katerimi smo govorili, so v večini zelo zadovoljni z igriščem. Pravijo, da jim ne manjka nič. Več deležnikov je pohvalilo to, da je na igrišču delujoč pitnik.

Oskrbnik je izpostavil, da je bilo v preteklosti primerov vandalizma več, ko je bila na šoli ravnateljica, ki je učenci niso marali in so se tako »maščevali«. To so potrdili tudi mladi, ki so dodali, da jim je zdajšnji ravnatelj všeč. Oskrbnik potrdi, da že 2 leti ni zaznal grafitiranja po šolski fasadi.

5. OŠ RIHARDA JAKOPIČA

Igrišče je bilo otvorjeno 27. maja 2015 in je popolno ohranjeno:

Popis infrastrukture

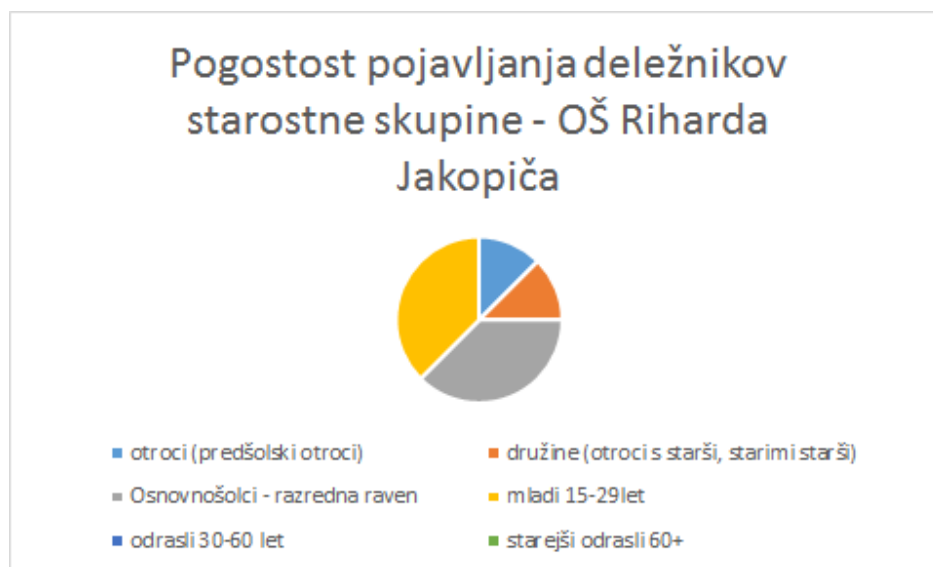
- bakren kip Riharda Jakopiča;
- osiromašena trava;
- na novo zasajenih 16 dreves;
- govor na daljavo (igralo);
- 2 gugalnici/mreži;
- 36 klopi (iz blokov lesa);
- plezalo;
- plezalo s toboganom;
- vrtiljak;
- peskovnik;
- pitnik;
- igralo na vzmet:
- plezala (vesa in vzgib);
- 2 mizi za namizni tenis;
- 2 igrišči za nogomet/košarko;
- ograja;
- napisne table;

- fasada šole (gleda na igrišče);
- ograja okoli igrišča, visoka 1,2 m;
- napisi: prepovedano kajenje, prepovedano vodenje psov;
- veliki zabojniki za smeti (po igrišču ni razporejenih);
- stojala za kolesa pred vhodom na igrišče/pred vhodom v šolo.

Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine

	Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine – OŠ Riharda Jakopiča
otroci (predšolski otroci)	1
družine (otroci s starši, starimi starši)	1
Osnovnošolci – razredna raven	3
mladi 15–29let	3
odrasli 30–60 let	0
starejši odrasli nad 60 let	0

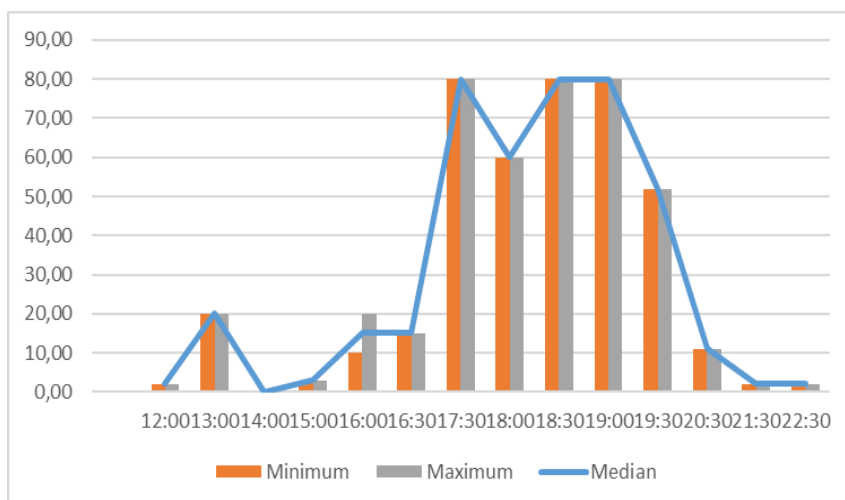
Tabela 3: Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine na prostoru igrišča OŠ Riharda Jakopiča.

Graf 9: Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine na igrišču OŠ Riharda Jakopiča.

Na igrišču OŠ Riharda Jakopiča se zadržujejo predvsem otroci in mladi. Nekaj je tudi družin z otroki. Na igrišču ni odraslih in starejših odraslih, ki bi tja prišli brez spremstva otrok.

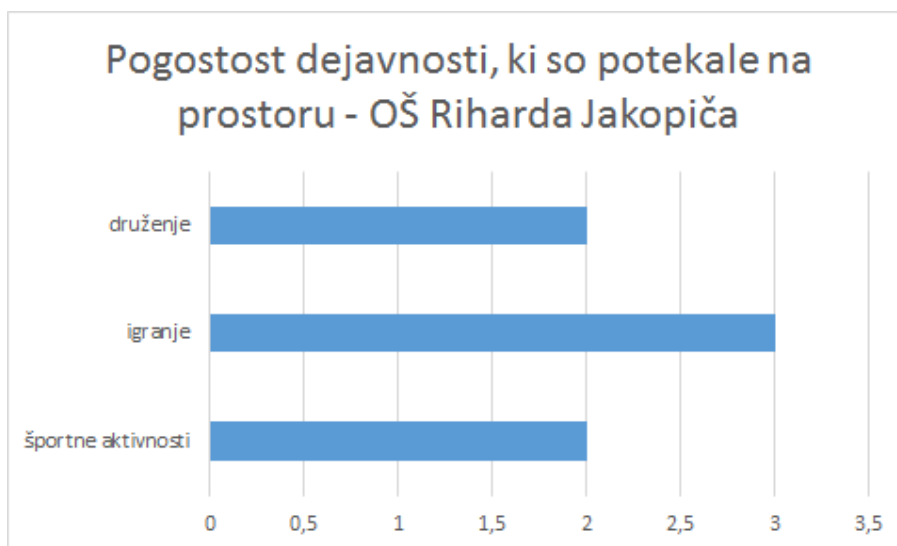
Povprečno število ljudi, ki so se zadrževali na prostoru glede na uro

Graf 10: Povprečno število, minimum in maksimum ljudi, ki so se zadrževali na igrišču OŠ Riharda Jakopiča, glede na uro.

Iz zgornjega grafa lahko razberemo, da je igrišče najbolj obiskano med 17.30 in 19.30. Povprečno število ljudi, ki so prehajali preko igrišča Osnovne šole Riharda Jakopiča, v večernem terminu je preko 60, v dopoldanskem terminu je preko igrišča v povprečju prehajalo 9 ljudi.

Pogostost dejavnosti, ki so potekale na prostoru

Graf 11: Pogostost dejavnosti, ki so potekale na igrišču OŠ Riharda Jakopiča.

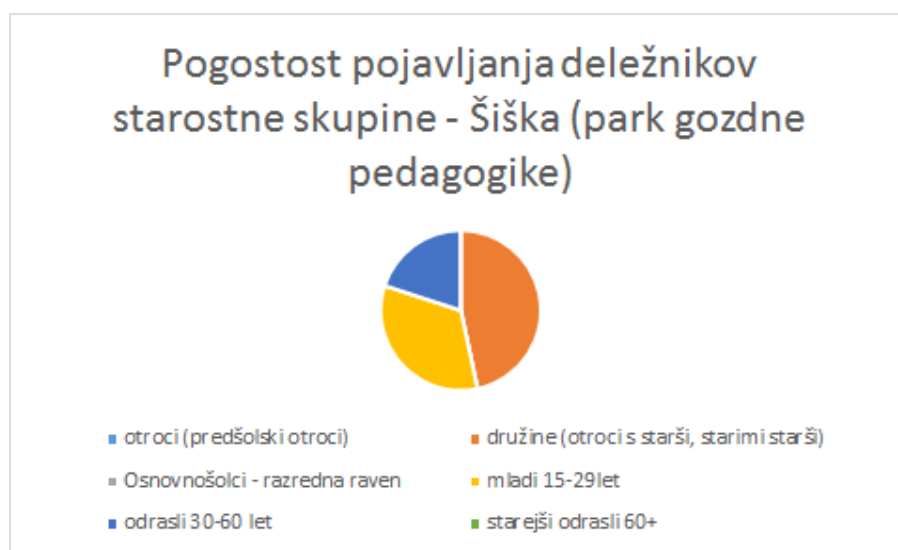
Uporabniki prostor uporabljajo predvsem za igro, športne aktivnosti in druženje.

5.1 Park gozdne pedagogike – Šiška

Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine

Šiška, Park gozdne pedagogike	Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine glede na en obisk terena – Park gozdne pedagogike
otroci (predšolski otroci)	0
družine (otroci s starši, starimi starši)	7
Osnovnošolci – razredna raven	0
mladi 15–29let	5
odrasli 30–60 let	3
starejši odrasli nad 60 let	0

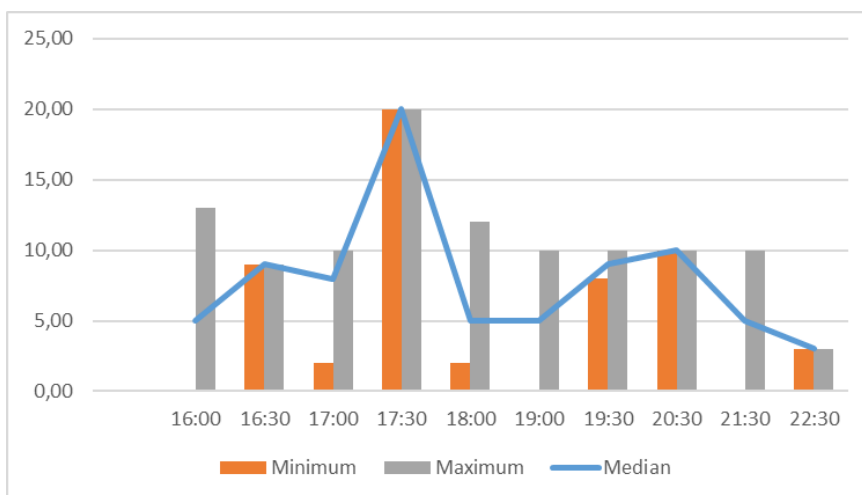
Tabela 4: Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine na prostoru Parka gozdne pedagogike.

Graf 12: Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine na prostoru Parka gozdne pedagogike.

Park uporabljajo predvsem mladi in družine z otroki, na tretjem mestu sledijo odrasli.

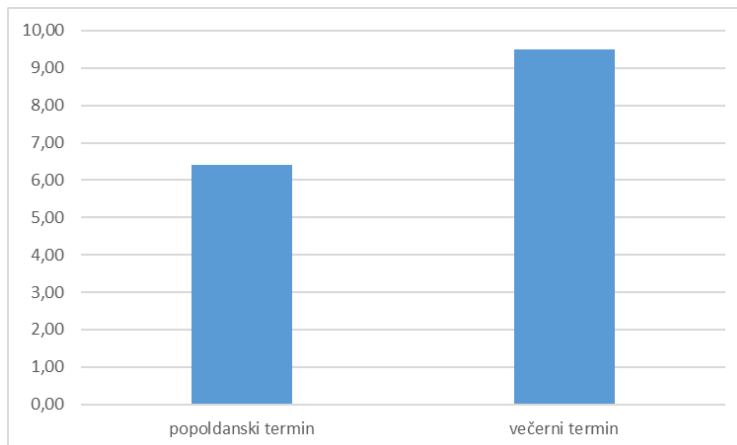
Povprečno število ljudi, ki so se zadrževali na prostoru, glede na uro

Graf 13: Povprečno število, minimum in maksimum ljudi, ki so se zadrževali v parku Šiška, glede na uro.

Iz zgornjega grafa lahko razberemo, da je park v Šiški najboljše obiskan okoli 17.30 ure. Rahel porast obiskovalcev je tudi po 19.00 uri.

Povprečno število ljudi, ki prehajajo preko prostora

Graf 14: Povprečno število ljudi, ki je prehajalo preko Parka Šiška, glede na termin.

Preko parka v Šiški se več ljudi sprehodi v večernem terminu, vendar razlika med povprečnim številom ljudi, ki so prehajali skozi park v obeh terminih, ni velika in znaša 3,1 človeka.

Pogostost dejavnosti, ki so potekale na prostoru

Graf 15: Pogostost dejavnosti, ki so potekale na prostoru Parka gozdne pedagogike.

Park služi predvsem kot igrišče za otroke, ki pridejo tja v spremstvu staršev. Igrajo se na igralih, ki so postavljena v parku. Park je zelo prehodan, saj čez njega vodi pešpot na Rožnik. Mladi se na prostoru predvsem družijo na klopih ali pa sedijo na tleh. Enkrat smo na prostoru zasledili pitje, enkrat kajenje in enkrat poslušanje glasbe.

5.2 Ugotovitve, pridobljene preko pogovorov z deležniki skupnosti – na vseh treh prostorih (Igrišču OŠ Riharda Jakopiča, VDC Šiška, Park gozdne pedagogike)

ŠOLSKO IGRISČE:

Na šolskem igrišču od odprtja še niso zaznali primerov vandalizma. Za vandalizem poročajo, da gre za manjše posege, kot so ogorki in smeti.

Kdaj se vandalizem zgodi, ravnateljica na OŠ ni znala oceniti, je pa res, da med tednom zvečer zaklepajo igrišče. Za vikende je tudi ponoči odprto.

VARSTVENO DELOVNI CENTER:

V VDC-ju se soočajo z vandalizmom, ko se manjša skupina ljudi, stara približno med 25 in 35 let, zbira na njihovih požarnih stopnicah in za seboj pušča ogorke in steklenice, javno urinira. Odkar se je odprl Park gozdne pedagogike se naj bi stanje izboljšalo, »ker se raje zbirajo tam, ker nikogar ne moti«. Vandalizem se pojavlja tudi na vrtu, kjer se pojavljajo kraje iz gredic. Nazadnje so jim ukradli ograjo. Kraje preprečujejo tako, da premično vrtno pohištvo spravljajo, ostalo zaklenejo. Krajo povezujejo z krizo in revščino, v sosednjih blokih je veliko socialno ogroženih stanovalcev.

Vandalizem se odvija v večernih in nočnih urah ter za vikende, ko uporabnikov VDC-ja ni več zunaj.

PARK GOZDNE PEDAGOGIKE:

Deležniki skupnosti, ki smo jih spoznali v Parku gozdne pedagogike, ocenjujejo, da vandalizma ni. Izpostavijo samo smeti, in da se kdaj pojavijo grafiti, ki večine ne motijo, saj so mnenja, da so ti način izražanja. Mlada sogovornica izpostavi, da mladi potrebujejo prostor, kjer bi se izražali. Če ni dovolj dovoljenih površin, potem to storijo drugje. O vandalizmu meni, da je izživljanje energije, in dodaja, da obstajajo drugi načini, da to izživiš. Pravi pa, da če se mladim odvzema prostor za druženje, je več možnosti, da se jeza kopiči.

Mladi so izpostavili, da je bil park pred prenovo stalno zbirališče mladih iz celotne Šiške. Nudil je intimo za druženje in v parku niso motili ljudi. Sedaj po prenovi nimajo dobrih izkušenj, ker jih starši, ki se z otroki zadržujejo na igrišču v parku, sodijo. Ocenjujejo, da bi park ponovno lahko služil druženju mladih, če bi ga prostorsko uredili, da bi bil primeren tudi za mlade, ne le za otroke.

Predlogov ne moremo izpostaviti, ker so edini predlogi bili pridobljeni v pogovoru z eno osebo, katere mnenje je zapisano zgoraj.

6. OŠ MAKSA PEČARJA – Črnuče

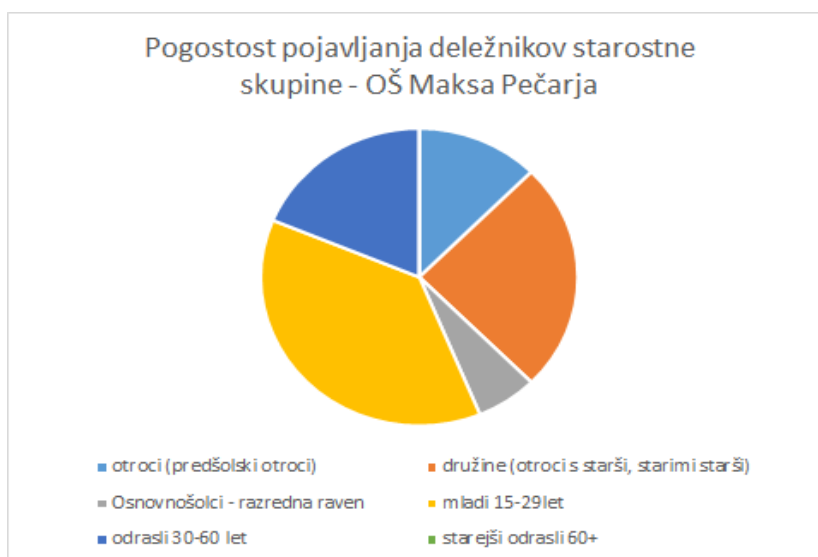
Popis infrastrukture

- 6 košev za smeti;
- zabojniki za smeti so zaklenjeni v zaprtem prostoru;
- 2 klopici;
- 3 igrala (dve gugalnici in poškodovan tobogan);
- ograja pri nogometnem igrišču in okolici šole (dobro ohranjena);
- igrišče (košarkarsko in nogometno 2 v 1; manjkajo mrežice na košarkarskih koših);
- odbojgarsko igrišče (travnata podlaga);
- steza;
- stojala za kolesa ob vhodu v šolo,
- dva mini nogometna gola, postavljena na zelenci (samo v času pouka/podaljšane bivanja).

Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine

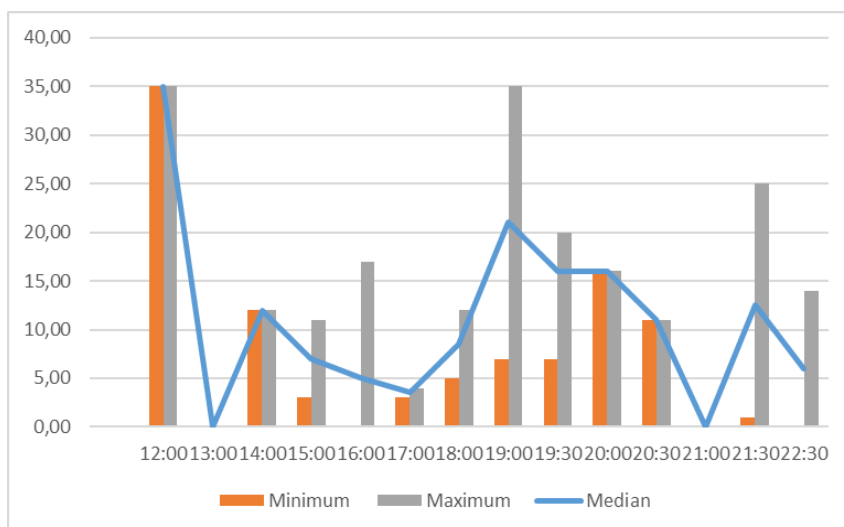
	Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine – OŠ Maksa Pečarja
otroci (predšolski otroci)	2
družine (otroci s starši, starimi starši)	4
Osnovnošolci – razredna raven	1
mladi 15–29let	6
odrasli 30–60 let	3
starejši odrasli nad 60 let	0

Tabela 5: Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine na prostoru igrišča OŠ Maksa Pečarja.

Graf 16: Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine na igrišču OŠ Maksa Pečarja.

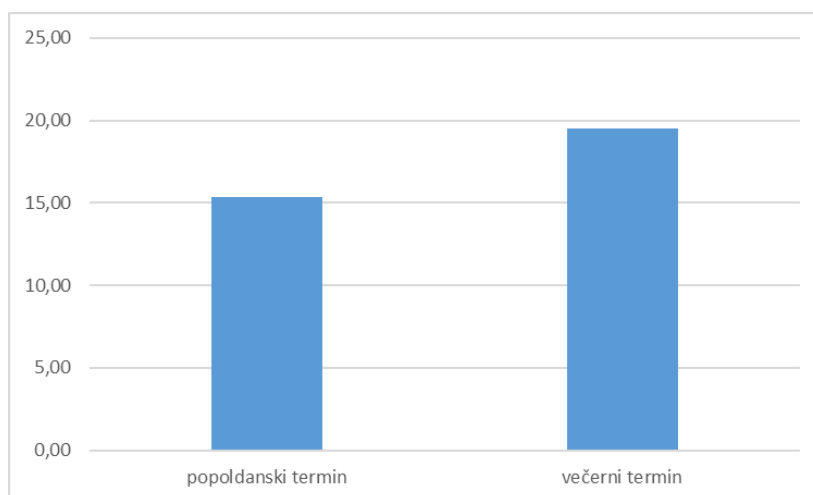
Povprečno število ljudi, ki so se zadrževali na prostoru, glede na uro

Graf 17: Povprečno število, minimum in maksimum ljudi, ki so se zadrževali na igrišču OŠ Maksa Pečarja, glede na uro.

Na igrišču OŠ Maksa Pečarja se največ ljudi zadržuje med 18.00 in 20.30 uro, največ ljudi je tam okoli 19.00 ure.

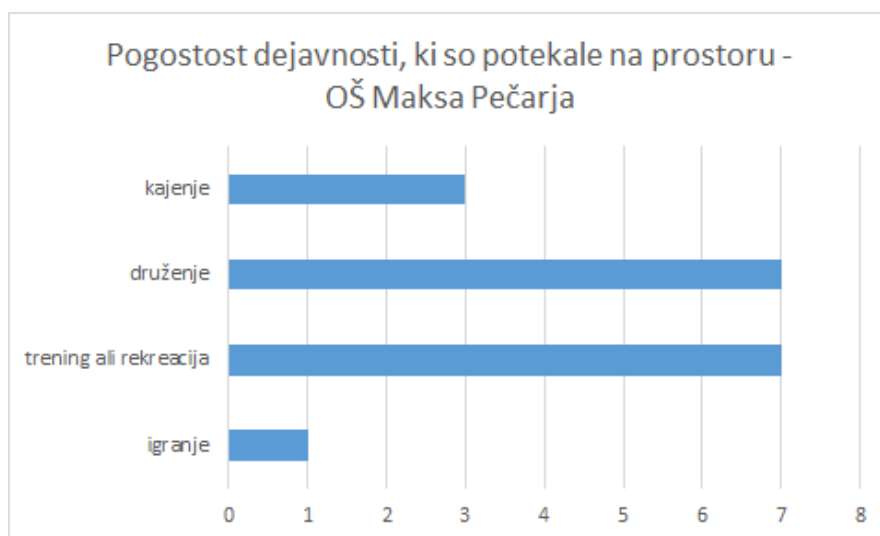
Povprečno število ljudi, ki prehajajo preko prostora

Graf 18: Povprečno število ljudi, ki je prehajalo preko igrišča OŠ Črnuče, glede na termin.

Razlika med prehajanjem ljudi preko igrišča OŠ Maksa Pečarja med popoldanskim in večernim terminom sicer ni velika. V povprečju več ljudi prehaja v večernem terminu.

Pogostost dejavnosti, ki so potekale na prostoru

Graf 19: Pogostost dejavnosti, ki so potekale na igrišču OŠ Maksa Pečarja.

6.1 Ugotovitve, pridobljene preko pogovorov z deležniki skupnosti

Deležniki navajajo, da se vandalizem pojavlja. Vedo za primere kraje zastave, vrženih petard v koše za smeti in v okna šole. Prav tako so koši za smeti že bili polomljeni, plošče so bile razbite, prav tako okna Zdravstvenega doma. Zaznali so tudi lomljenje klopi in kraje zabojnikov za smeti. Opazili so tudi, da na makadam pešpoti ob avtocesti pogosto divjajo z avtomobili, kar jih moti.

Največ vandalizma naj bi se dogajalo v obdobju novoletnih praznikov. Kot problematične dele izpostavljajo del Spodnjih Črnuč in okolico stavb, ki se nahajajo na Polanškovi ulici.

Mnenje mladih, s katerimi smo se pogovarjali, je, da vandalizem je, vendar ni tako problematičen, kot poročajo mediji in drugi.

Mladi se zbirajo predvsem za knjižnico; na »sračik«; pri Zdravstvenem domu Črnuče, kjer se zbirajo tudi starejši; na strehi pri stari osnovni šoli; na kletki pri stari osnovni šoli; pri domu starejših občanov Črnuče, kjer jim je všeč okolica, urejenost okolice in umirjenost. Družijo se tudi na igrišču pri novi osnovni šoli. To igrišče uporabljajo mladi in tudi starejši od 30 let.

Deležniki, s katerimi smo se pogovarjali, so predlagali tudi nekaj izboljšav:

- Mreža ob nogometnem igrišču pri »novi« osnovni šoli Maksa Pečarja je le na tistih delih, kjer so okna in sosedova hiša. Po njihovem mnenju manjka mreža ob strani

igrišča in jim tako žoga še zmeraj uhaja levo in desno. Prav tako si želijo, da bi bila mreža višja, ker jim še zmeraj žoga uide čez, kdaj tudi v okna šole.

- Želijo podaljšan urnik ČMC-ja, ki je trenutno odprt do 19.00 ure, med poletjem do 18.00. Želijo si, da bi bil odprt tudi za vikend. Opomba; Ko smo se z mladimi pogovarjali po izvedenem dogodku – nogometnem in odbojgarskem turnirju –, so nam sporočili, da ČMC omogoča tej skupini mladih, da uporablja prostore ČMC tudi po ukončanem delovnem času. Aleš Susman in Maja Majcen, koordinatorja Četrtnega mladinskega centra Črnuče sta povedala, da se bi želeli približati konceptu Mladinskega kulturnega centra. Uporaba prostorov je določena pod pogoji, zapisanimi v dogovoru s skupino mladih, tako ni »prostega pretoka«. Povesta, da ne gre za »popolno odprotost« izven delovnega časa, vendar za nadgradnjo obstoječega programa in odpiranje prostora v skupnost. Uporaba pa temelji na zaupanju.
- Želijo si strehe nad klopmi in več klopi na šolskem igrišču. Ker je klopi premalo, se raje usedejo na tekaško stezo.
- Predlagajo, da se igrišče za nogomet uredi. Trenutno je na igrišču dvignjen pokrov jaška, ki se nahaja na sredini igrišča. Zato je igranje nogometa lahko nevarno, ker se ovire ob igri ne vidi in pogosto pride do tega, da se kdo spotakne in pade na betonska tla.
- Na šolskem igrišču »nove« osnovne šole ni pitnika, ki si ga želijo. Po vodo hodijo čez Dunajsko k cerkvi, kjer pitnik je.
- Želijo si Bicikelj postajo.
- Predlagajo več igral za otroke v Črnučah. Z izjemo plezal ob šoli, drugih igral ni.

Opombe:

Deležniki izpostavljajo, da se okolica šole ni spremenila že vsaj 10 let. Dodana je bila samo tekaška steza in igrala. Igrala pri »stari šoli« so po mnenju mladih uporabna tudi za starejše, mlade in ne le za otroke, kar je dobro. Na tekaški stezi pri »novi« osnovni šoli se družijo mladi in tam sedijo, ker ni dovolj klopi. Tako izpostavljajo, da ugašajo cigarete na stezo in posledično se steza uničuje.

Med pogovori z mladimi smo zaznali odpor in nastrojenost proti ravnateljici osnovne šole Maksa Pečarja. S podravnateljico se po njihovem mnenju razumejo. Mladi izražajo nezaupanje do oblasti zaradi neizpolnjenih obljub. V preteklosti so pisali na Mestno občino

Ljubljana preko e-pošte, odgovora niso dobili. Zbirali so podpise za novo nogometno igrišče na šolskem igrišču pri novi osnovni šoli Maksa Pečarja, ker si zares želijo, da bi bilo prenovljeno.

7. OŠ SAVSKO NASELJE

Popis infrastrukture

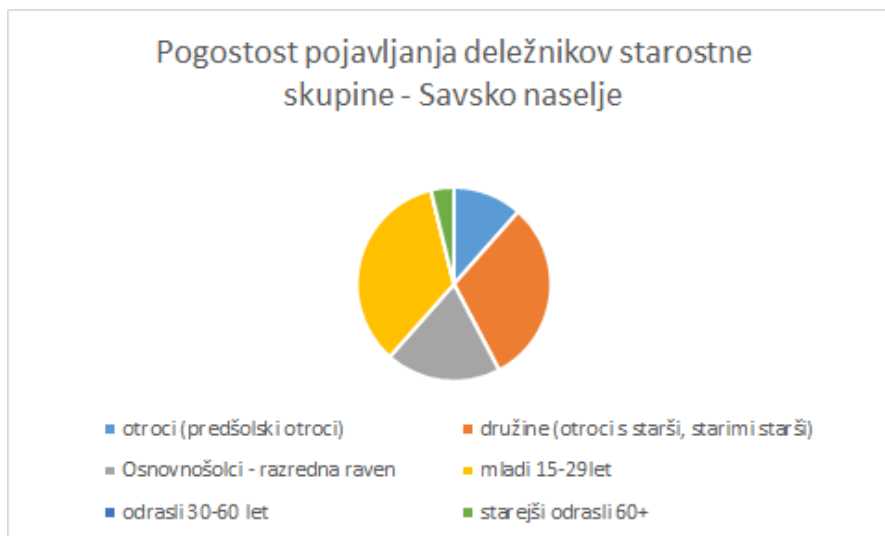
Popis infrastrukture OŠ Savsko naselje ob našem prvem prihodu na teren:

- 9 košev;
- 13 klopic;
- stena, na kateri je dovoljeno grafitiranje;
- 17 igral;
- nogometno in košarkarsko igrišče (na enem košu je potrgana mrežica);
- igrišče od vrta, ki je dodatno ograjeno in ima svoj prenosni kemični WC;
- ograja okrog šole je dokaj nova in nepoškodovana;
- veliki zabojniki za smeti ob šoli;
- kolesarnica ob vhodu v šolo;
- pitnik na dvorišču ne dela;
- poleg šole je tudi mali vrt z zelenjavo, ki ga urejajo učenci sami.

Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine

	Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine – OŠ Savsko naselje
otroci (predšolski otroci)	3
družine (otroci s starši, starimi starši)	8
Otroci (osnovnošolci – razredna raven)	5
mladi 15–29let	9
odrasli 30–60 let	0
starejši odrasli nad 60 let	1

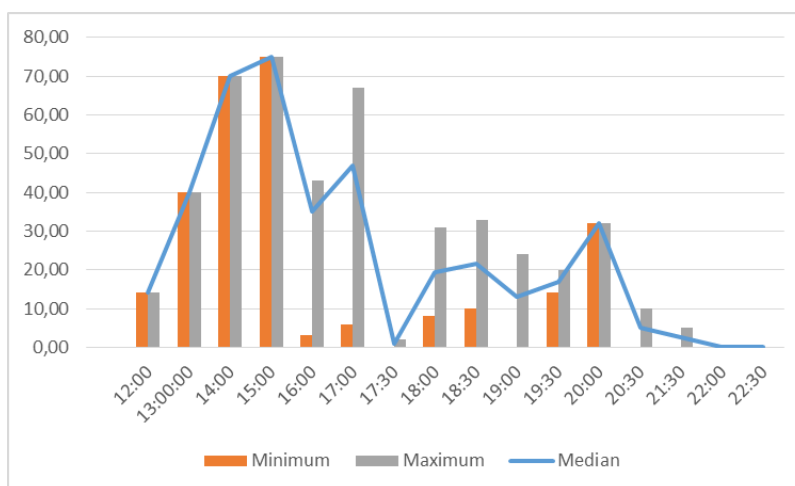
Tabela 6: Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine na prostoru igrišča OŠ Savsko naselje.

Graf 20: Pogostost pojavljanja deležnikov starostne skupine na igrišču OŠ Savsko naselje.

Na igrišču OŠ Savsko naselje se zadržuje največ predstavnikov starostne skupine mladih in družine z otroki. Prav tako se na prostoru zadržujejo tudi otroci, ki bi jih po starosti uvrstili med 6 in 12 let. Najmanj je na prostoru odraslih brez otrok in starejših odraslih.

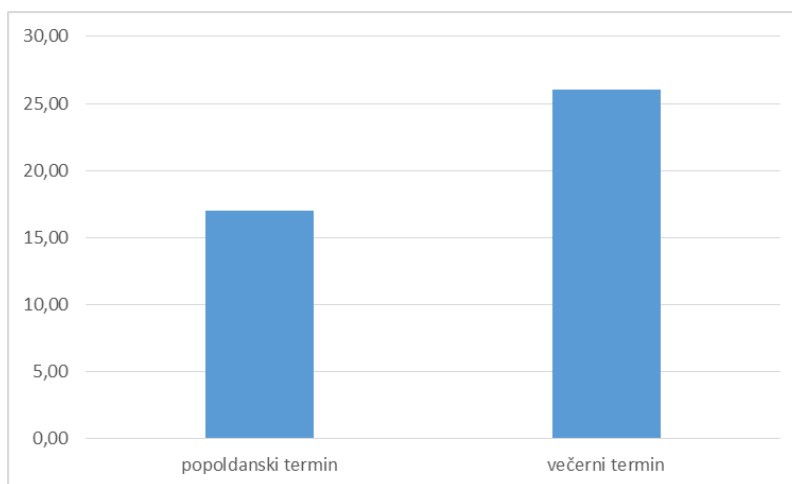
Povprečno število ljudi, ki so se zadrževali na igrišču OŠ Savsko naselje, glede na uro

Graf 21: Povprečno število, minimum in maksimum ljudi, ki so se zadrževali na igrišču OŠ Savsko naselje, glede na uro.

Na igrišču OŠ Savsko naselje se največ ljudi zadržuje od 13.00 do 17.00 ure, dobro obiskano pa je tudi okoli 20.00 ure. Igrišče se sprazni okoli 22.00 ure.

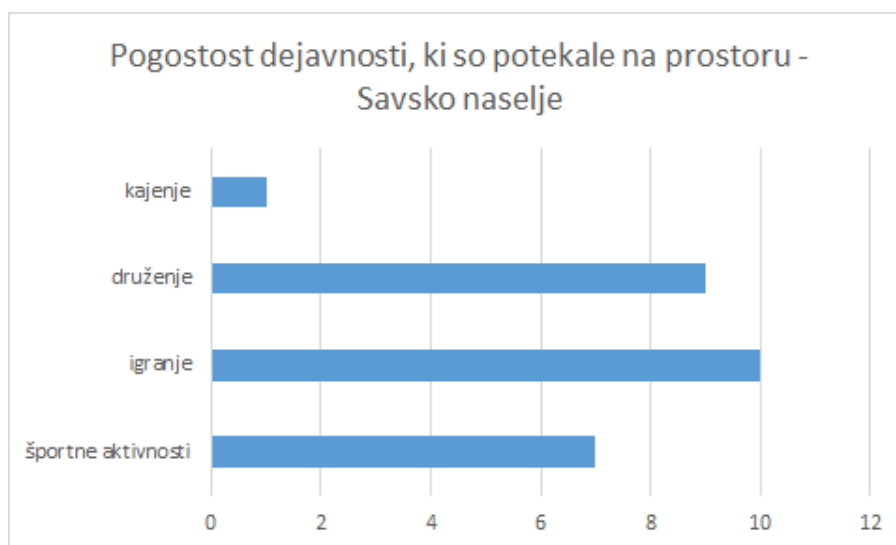
Povprečno število ljudi, ki prehajajo preko igrišča OŠ Savsko naselje

Graf 22: Povprečno število ljudi, ki je prehajalo preko igrišča OŠ Savsko naselje, glede na termin.

Preko igrišča OŠ Savsko naselje v povprečju prehaja več ljudi v popoldanskem terminu, v povprečju 9 ljudi.

Pogostost dejavnosti, ki so potekale na prostoru

Graf 23: Pogostost dejavnosti, ki so potekale na igrišču OŠ Savsko naselje.

Uporabniki prostor največ uporabljajo za igro in druženje. Veliko deležnikov na prostor pride izvajati športne aktivnosti. Med športnimi aktivnostmi prevladujeta košarka in nogomet. Na prostoru smo enkrat opazili, da je skupina, ki se je družila na prostoru, kadila marihuano.

7.1 Ugotovitve, pridobljene preko pogovorov z deležniki skupnosti

Vandalizma deležniki skupnosti ne zaznavajo kot problem oz. ga nekateri sploh ne zaznavajo. Kot primere za katere vedo, izpostavljajo pisanje po steni; smeti, ki kdaj ostanejo za ostalimi po druženju na prostoru; kraje (primer: v Knjižnici reči so ukradli pink pong mizo, vendar naj bi ta skupina bila organizirana, saj so jo odpeljali s kombijem).

Mladi pravijo, da se na igrišču ne družijo pogosto, čeprav bivajo v Savskem naselju. Tisti, ki se družijo na šolskem igrišču, izpostavljajo, da igrajo nogomet med letom, ko so goli. Poleti tam igrajo košarko. Ker so goli odstranjeni med poletjem, nogomet hodijo igrati na OŠ Bežigrad, kjer izpostavljajo, da so goli celo leto postavljeni in jih noben ne uničuje. Čas, ko se mladi družijo na igrišču, je popoldan, zvečer in med vikendi. Zaposleni na OŠ predvideva, da je škoda, ki je posledica vandalizma, povzročena večinoma takrat, čeprav sam vandalizma ne zaznava.

Deležniki skupnosti, s katerimi smo vzpostavili kontakt, so navedli tudi nekaj predlogov za izboljšave:

- Želeli bi, da goli ostanejo na igrišču celo leto.
- Želeli bi si, da pitnik na šolskem igrišču deluje.
- Mladim manjka prostor za druženje.
- Mladi izpostavljajo, da v Savskem naselju ni prostora, kjer bi bila kakšna klop pod streho, da bi se lahko družili tudi ob slabem vremenu.
- Mladi poznajo Mlade hišne prijatelje in želeli bi si, da bi bile aktivnosti bolj prilagojene njim. Mnenja so, da so sedaj aktivnosti prilagojene otrokom.
- Mladi so izpostavili, da bi si v Savskem naselju želeli osnovno opremo za »ulično vadbo« (vsaj osnovne drogove za dvig telesa).

Opombe: Deležniki trdijo, da je v Savskem naselju močna lokalna skupnost, ki skrbi za okolico. Izpostavljajo Knjižnico reči in Mlade hišne prijatelje ter druge aktivnosti. Ob pogovoru z vodjo in zaposleno Knjižnice reči smo ugotovili, da imajo veliko željo privabiti več mladih na njihove aktivnosti, ki se jih trenutno ne udeležujejo, vendar ne vedo kako. Njihov cilj je, da bi z mladimi sodelovali pri organizaciji aktivnosti in dogodkov v Knjižnici reči. Bili so zelo zainteresirani za sodelovanje z nami, prav tako Mladi hišni prijatelji.

8. PREDSTAVITEV KAMPANJE NA DNEVIH ČETRTHNIH SKUPNOSTI

Naše delo smo predstavili tudi na dnevih četrtnih skupnosti, kjer smo z vprašanji, ki smo jih imeli napisane na plakatu, obiskovalce nagovarjali k razmišljanju o vandalizmu. Prisotni smo bili na Dnevih Četrtnih skupnosti Moste, Golovec, Posavje in Rudnik. Pogovore, ki smo jih imeli z obiskovalci, smo moderirali in poskušali najti odgovore na vprašanja:

- Kaj je vandalizem?
- Kdo so vandali?
- Se vandalizem pojavlja v vaši lokalni skupnosti?
- Kateri so po vaše razlogi za vandalizem?
- Kakšne rešitve predlagate?

Podatki, ki smo jih pridobili, so bili zelo koristni, ker so prikazali stanje glede vandalizma v tisti lokalni skupnosti, obiskovalci so podali zanimiva mnenja in nekateri so izpostavljali dobre rešitve, ki so jih podkrepili s svojimi izkušnjami. Zbrane podatke smo analizirali s kodiranjem in jih predstavljamo v nadaljevanju.

8.1 Ugotovitve, pridobljene preko pogovora z obiskovalci dnevov četrtnih skupnosti

Obiskovalci so vandalizem opredeljevali kot uničevanje skupne in tuje lastnine.

Kot povzročitelje vandalizma so opredeljevali mladostnike, ki imajo preveč prostega časa. Nekateri so izpostavili fante, ki iščejo potrditve na napačen način, drugi, da so vandali različnih spolov, spet tretji, da z dejanji vandalizma označujejo svoje območje.

V četrtnih skupnostih v večini ne zaznavajo pogostih dejanj vandalizma. Sogovorniki so podali nekaj primerov, ki so lahko stari tudi 10 let. V četrtni skupnosti Golovec so izpostavili primere sežiganja klopi, uničevanja igral, metanja kamnov v okna, grafitiranja po spomenikih. Prav tako so navajali odmetavanje cigaretnih ogorkov, pijančevanje in metanje praznih steklenic po tleh.

Kot razloge za vandalizem so sogovorniki navajali težave v družini in premalo komunikacije doma. Pogosto so kot močan dejavnik izpostavili vzgojo, permissivno vzgojo pa kot slabo, saj pripelje do neupoštevanja dolžnosti in osredotočanja le na pravice. Kot razlog za vandalizem so velikokrat omenili tudi dolgčas, nerazmišljanje o posledicah svojih dejanj, izražanje premoči nad šibkejšimi.

Možne rešitve, ki so jih izpostavili sogovorniki, so se nanašale predvsem na spremembe v vzgoji. Tako velika večina šolo vidi kot akterja, ki lahko spreminja vpliv staršev. Odgovori so se nanašali tudi na dejavnosti v šolah, ki bi se nanašale na preprečevanje vandalizma. »Starejši naj bodo, kar se tiče ne-vandalizma zgled mlajšim.« Nekateri so kot rešitev predlagali radikalne ukrepe, kot so postavitve nadzornih kamer, ograjevanje igrišč, višje kazni za vandale, "lokalno stražo", varnostne službe. En od predlogov se je nanašal tudi na obvezno opravljanje družbeno koristnega dela za vse. »S tem bi spremenili odnos do skupnega. To bi bila lahko tudi kazen za dejanja vandalizma.« Rešitve pa so se nanašale tudi na aktivno udeležbo mladih v družbi, omogočanje bolj kvalitetnega preživljanja prostega časa, več delovnih mest in več hobijev za mlade.

9. ORGANIZACIJA DOGODKA V ČRNUČAH

Primer dobre prakse preventivnega terenskega dela, usmerjenega v skupnost, je naše delo s skupino mladih fantov iz Črnuč. Črnuče so lokacija, na kateri smo uspeli izvesti vseh šest faz dela. Sprva smo, tako kot na ostalih lokacijah, popisale infrastrukturo prostora, beležile število ljudi in njihove aktivnosti in predvsem opazovale okolico in ljudi, ki so se zadrževali na igrišču OŠ Maksa Pečarja.

V prvi fazi, torej fazi raziskovanja skupnosti in posvetovanja z deležniki, smo navezali stik s skupino mladih, ki se pogosto družijo na igrišču osnovne šole ali igrajo nogomet. V pogovoru so izrazili potrebo po urejenem prostoru na igrišču, namenjenemu druženju mladih (npr.: klopi s streho) in željo po organizaciji nogometnega turnirja. Nato smo prešli na tretjo fazo dela, kjer smo se na podlagi izraženih potreb odločili, da skupaj z mladimi organiziramo nogometni turnir in jim predamo pomembna znanja in kompetence, ki so potrebne za organizacijo dogodka. Tako smo, glede na izražene potrebe, skupno načrtovanje določile kot primerno intervenco, preko katere bodo pridobili znanja za samostojno organizacijo dogodka.

Skupaj smo načrtali koncept turnirja iz nogometa in odbojke, katerega namen je bil povezovanje deležnikov lokalne skupnosti in zbiranje prostovoljnih prispevkov za prenovitev šolskega igrišča za bolj dostopno in kvalitetno druženje mladih. Posamezniki iz skupine mladih so preko skupnega načrtovanja spoznali svoje sposobnosti, prednosti in slabosti. Nekateri so ugotovili, da so dobri pri direktnem promoviranju dogodka na ulici, drugi, da jim

to delo ne leži najbolje. Naučili so se pridobivati informacije, ki jih običajno potrebujemo za izvedbo dogodka, in kako promovirati dogodek različnim javnostim.

Začeli so se zavedati možnosti, ki jih imajo v svojem okolju. Dober primer tega je širša uporaba Četrtnega mladinskega centra Črnuče, ki ga nekateri mladi pred načrtovanjem dogodka niso obiskovali. Po tem, ko smo prostor veliko uporabljali za načrtovanje našega dogodka, pa so začeli koristiti možnosti, ki jim jih ta prostor ponuja.

Po dogodku smo z mladimi izpeljali še zadnjo fazo v našem sklopu dela, in sicer evalvacijo in refleksijo dela. S tem so se naučili ovrednotiti svoje delo in poiskati izboljšave, ki jim bodo koristile pri organizaciji naslednjih dogodkov. Poleg tega, da smo skupino mladih fantov opolnomočili za načrtovanje, izvajanje in evalviranje storitev v skupnosti, smo posredno promovirali skrb v skupnosti, kar je razvidno iz namena dogodka.

10. NAŠI PREDLOGI ZA NADALJNJE DELO V RAZISKOVANIH SKUPNOSTIH

Na podlagi analize podatkov, ki smo jih pridobili preko opazovanja prostorov in nadalje preko izvajanja preventivnega terenskega dela, usmerjenega v skupnost, smo oblikovali predloge, ki predstavljajo vizijo nadaljnjega dela za vsako lokacijo posebej.

10.1 Vrhovci

Na Vrhovcih želimo z nadaljnjim izvajanjem preventivnega terenskega dela skupnost opolnomočiti za reševanje problemov, ki se pojavljajo. Poudarjali bi pomen skupnih prostorov, namenjenih vsem deležnikom skupnosti, in krepili zavedanje, da lahko sami največ pripomorejo k ohranjanju in vzdrževanju le-tega. V okviru tega bi bilo potrebno oblikovati pristočasne aktivnosti z vsebinami, ki odgovarjajo potrebam mladih v tej skupnosti.

Na šolskem igrišču je potrebno obnoviti že obstoječo infrastrukturo, predvsem urediti igrišče za odbojko na mivki, urediti podlago na nogometnem igrišču in obnoviti pitnik. Naš predlog je, da se v to investira, vendar predlagamo, da se to izvede z vključevanjem skupnosti v celoten proces prenove te infrastrukture, torej v fazo načrtovanja, izvedbe in evalvacije. To je lahko eden ključnih korakov za opolnomočenje skupnosti.

Potreben bi bil razmislek o trajnostno usmerjenih rešitvah v zvezi s ponavljajočimi se dejanji vandalizma, kot so napisi na steni ob igrišču in prevračanje kemičnih sanitarij na končni postaji mestnega avtobusa.

Prav tako predlagamo, da se avtocestni podhod ob Gradaščici uredi kot dovoljeno lokacijo za grafitiranje in se jo vpiše v bazo že obstoječih lokacij. Vzporedno vidimo na Vrhovcih priložnost za izvajanje delavnic na temo svobode izražanja, sovražnega govora in ulične umetnosti na osnovni šoli,

10.2 Vič (predvsem okolica OŠ Vič)

Na Viču se obiskovalci šolskega igrišča zadržujejo predvsem z namenom izvajanja športnih aktivnosti. Na prostoru se tudi družijo, vendar vedno v okviru športnih aktivnosti. Naš predlog je, da se športno infrastrukturo na šolskem igrišču še izboljša, saj se zelo veliko uporablja. Predlagamo, da se investira v prenovu igrišča za odbojko na mivki, ki ga uporablja veliko mladih, in da se razmisli o mrežah na golih in reflektorjih, ki bi omogočali izvajanje aktivnosti tudi v večernih urah. Prav tako predlagamo zamenjavo odprtih košev za smeti s takšnimi, ki onemogočajo dostop vranam. Potrebe po bolj intenzivnem izvajanju preventivnega terenskega dela v skupnosti Vič preko trenutnega dela nismo zaznali, ocenjujemo pa, da je v prenovu športne infrastrukture potrebno vključili deležnike skupnosti.

10.3 Šiška

Predlagamo, da se v Šiški (v okolici OŠ Riharda Jakopiča) vzpostavi dostopen in odprt javni prostor, ki je ciljno vzpostavljen za mlade. Potrebno je strateško zasnovati prostor in vključiti različne deležnike v skupnosti, predvsem pa mlade, v načrtovanje, izvedbo in evalvacijo procesa. Menimo, da je potrebno najti prostor, kjer mladi s svojim druženjem, tudi v kasnejših urah, ne bi motili okoliških stanovalcev. Glede na pogovor z deležniki skupnosti je tak prostor park, kjer so se nekoč družili in so ga spremenili v otroški Park gozdne pedagogike.

V okviru vzpostavitve takega prostora predlagamo redno izvajanje aktivnosti terenskih delavk, da se v začetni fazi vzpostavi skupnostna uporaba in sprejemanje. Pomembno je vzpostaviti dialog med vsemi uporabniki prostora, njihovimi potrebami in skupaj oblikovati 'pravila uporabe'. Preko dialoga bi se vzpostavil sistem skrbi za skupni prostor, ki predstavlja preventivo pred nezadovoljstvom določenih skupin, dejanji vandalizma, nespoštovanjem prostora itn.

Do vzpostavitve prostora je potrebno razmišljati o manjših posegih, ki bi izboljšali kvaliteto druženja. Glede na to, da so trenutno v parku samo igrala za otroke, predlagamo vnos infrastrukture, ki je dostopna in primerna tudi za mlade, kot je slack line, viseče mreže in tiste infrastrukture, ki omogočajo kvalitetno druženje, kot so klopi v krogu z mizami v sredini (sedaj so postavljene dolge ravne klopi), pokrite površine za druženje v slabem vremenu in zaprti in dovolj veliki koši za smeti.

Predlagamo tudi prilagoditev obstoječe infrastrukture za varnejšo in kvalitetnejšo uporabo in druženje. V parku so nameščene 'tarzan' gugalnice, ki visijo z dreves in so blizu drevesnih debel. Zato je potrebno oblaziniti drevesa, da ne pride do poškodb uporabnikov. Napisi na klopih (gre za uradne napise) so iz neprimerne barve, ki se še ni posušila in pušča madeže.

Potrebno je s sodelovanjem deležnikov skupnosti najti prostore in oblikovati možnosti, da bodo mladi imeli priložnost izražanja, in hkrati oblikovati sistem, da bodo potrebe mladih slišane pri za njih pomembnih lokalnih akterjih in odločevalcih.

Naš predlog se nanaša tudi na sodelovanje z osnovno šolo Riharda Jakopiča. V okviru tega vidimo priložnost za izvedbo delavnic na OŠ pri rednem pouku v sodelovanju z zaposlenimi in s starši. Delavnice bi bile usmerjene v odpiranje tem skupnostne uporabe prostorov, primernega odnosa do prostora, vloge posameznika itn. Predlagamo, da preventivno skupaj s šolo naslavljamo tematike skupnosti in javnega prostora, preden bi se pojavila dejanja vandalizma v novem šolskem parku.

10.4 Črnuče

V Črnučah vidimo dobre izhodiščne možnosti za nadaljnje izvajanje preventivnega terenskega dela v skupnosti. Po dobro izvedeni intervenciji, ki smo jo organizirali skupaj z deležniki, predlagamo, da se to delo nadaljuje. Možnosti nadaljnjega dela vidimo predvsem v povezovanju deležnikov skupnosti z odločevalci, torej Mestno občino Ljubljana, Osnovno šolo Maksa Pečarja itn. Namen sodelovanja je opolnomočenje skupnosti za večje povezovanje vseh deležnikov v skupnosti, povečanje integracije in zmožnosti skupnostnega delovanja.

Predlagamo, da se investira v infrastrukturo na šolskem igrišču, športno infrastrukturo kot tudi infrastrukturo za druženje. Akterje v skupnosti je potrebno aktivno vpeti v proces načrtovanja, izvedbe in evalvacije oblikovanja skupnostnega prostora, ki bo odgovarjal njihovim potrebam. Deležnike skupnosti je potrebno opolnomočiti za samoiniciativno iskanje rešitev lokalnih problemov.

V skupnosti Črnuče vidimo predvsem možnosti za sodelovanje in povezovanje še drugih akterjev v skupnosti, ne le tistih, s katerimi smo sodelovali sedaj. Le tako bomo lahko povečali integracijo v skupnosti in delovali celostno.

Predlagamo nadaljnje sodelovanje z Osnovno šolo Maksa Pečarja in v okviru tega izvajanje delavnic pri rednem pouku v sodelovanju z zaposlenimi in s starši. Delavnice bi bile usmerjene v odpiranje tem skupnostne uporabe prostorov, primernega odnosa do prostora, vloge posameznika itn. Predlagamo, da preventivno skupaj s šolo naslavljamo tematike skupnosti in javnega prostora.

10.5 Savsko naselje

Predlagamo, da se v Savskem naselju vzpostavi dostopen in odprt javni prostor, ki je ciljno izoblikovan za mlade. Potrebno je strateško zasnovati prostor in vključiti celotno skupnost, predvsem pa mlade, v načrtovanje, izvedbo in evalvacijo procesa. Menimo, da je potrebno najti prostor, kjer mladi s svojim druženjem, tudi v kasnejših urah, ne bi motili okoliških stanovalcev oziroma s terenskim delom v skupnosti najti rešitve tudi z okoliškimi prebivalci.

V fazi vzpostavljanja takega prostora predlagamo izvajanje rednih aktivnosti terenskih delavk, da se v začetni fazi vzpostavi skupnostna uporaba in sprejemanje takega prostora. Pomembno je vzpostaviti dialog med vsemi deležniki v skupnosti, njihovimi potrebami in skupaj oblikovati 'pravila' uporabe.

Savsko naselje vidimo kot povezano skupnost in v njem predlagamo vzpostavitev prostora za mlade v obliki mladinskega centra, ki bi postal nosilec aktivnosti za mlade in bi deloval povezovalno med deležniki skupnosti, kot so Osnovna šola Savsko naselje, Knjižnica reči, Mladi hišni prijatelji itn.

Z nadaljnjim izvajanjem preventivnega terenskega dela v skupnosti je potrebno povezati vse akterje in deležnike v skupnosti. S tem stremimo k opolnomočeni skupnosti, ki bo znala sama iskati rešitve za probleme, s katerimi se sooča, in bo delovala bolj povezovalno in vključujoče.

V prihodnosti vidimo uspešno nadaljnje sodelovanje z Osnovno šolo Savsko naselje. Naš predlog se nanaša na izvajanje delavnic na osnovni šoli pri rednem pouku in na, v sodelovanju s strokovnimi delavci na šoli, učitelji in starši, naslavljanje tem, kot so skrb za javni prostor in usmerjanje k močnejšem grajenju skupnosti.

11. ZAKLJUČEK

Tekom našega dela in analize smo prišli do nekaterih uvidov. Lokacije se po šolskem inventarju, ki je na igrišču, zelo razlikujejo. Nekatere šole imajo veliko infrastrukture namenjene otrokom, ki pa je mladi ne zaznajo kot prostor, namenjen njim, in se na njem ne zadržujejo, druge je imajo bolj malo. Na večini lokacij primanjkuje prostorov, ki bi bili ciljno namenjeni mladim.

Opazili smo tudi, da je potrebno terensko delo izvajati na ravni celotnega skupnostnega prostora in ne le v okolici šole, saj je za ustvarjanje celostnih in trajnostnih rešitev nujno vključevanje vseh deležnikov.

V raziskavah skupnosti so deležniki kot primere vandalizma najpogosteje omenjali smeti in ogorke, na drugem mestu je uničevanje infrastrukture na igrišču, sledi grafitiranje in nato kraje. Kljub zaznanemu vandalizmu se deležnikom pojavnost tega na večini lokacij ne zdi problematična oziroma se jim ne zdi, da bi njihov okoliš odstopal od ostalih. Pojmovanje vandalizma se tako v skupnosti ne nanaša zgolj na uničevanje javne, marveč vsakršne lastnine, kot vandalizem pa so pogosto označeni pojavi, ki nimajo neposredne materialne škode (odvržene smeti in cigaretni ogorki).

Skupnosti vidijo vandalizem kot kompleksen družben pojav, ki je in bo v določeni meri vedno obstajal. Zato rešitve za zmanjšanje vandalizma ni iskati zgolj v povečanem nadzoru in sankcioniranju. Generalna prevencija, oziroma zastraševalni učinek sankcioniranja na določene dele populacije, ne deluje. Rešitev na dolgi rok je v preventivni, informativni in vzgojni usmeritvi, ki naslavlja tematike skupnosti, prostorov v skupni rabi in spodbuja socialna ravnanja. Skupnost meni, da mora biti šola začetni akter te vzgojne usmeritve, a so hkrati izjemno pomembni tudi zgledi, ki jih dajejo ostali deležniki skupnosti.

Funkcionirajo pravila, ki jih glede na specifične potrebe predlaga skupnost sama in je v udejanjanje ukrepov tudi vključena. Primeri iz terena kažejo, da imajo skupnosti, ki soustvarjajo rešitve, tudi spoštljivejši in skrbnejši odnos do javnih površin, kar posledično zmanjšuje vandalizem. Po drugi strani pa je zasnova javnih površin, ki omogoča aktivno vpletenost deležnikov, spodbuja interakcijo in je vključujoča za vse deležnike skupnosti, predpogoj, da deležniki prepoznajo pomen in razvijejo skrb za javne površine.

Glede na naše raziskave dobijo zbrani kvantitativni podatki (Grilc in Žirovnik, 2015) o vandalizmu na zavarovani lastnini MOL drugačen pomen, ko jih dopolnimo z interpretacijo

deležnikov skupnosti. Pomenljivo je, da deležniki vandalizma ne zaznavajo kot pereč družbeni problem, ki bi terjal intenzivnejšo obravnavo, oziroma ga v nekaterih primerih sploh ne zaznavajo. Prav tako niso mnenja, da so glavna tarča vandalizma predvsem osnovne šole. V tem pogledu je statistika relativna, brez primerjalne vrednosti, saj se vandalizma na preostalih objektih in infrastrukturi v skupnosti, ki ni v lasti MOL, sistematično ne beleži.

12. VIRI IN LITERATURA

Bahovec, I. (2005). Skupnosti: teorije, oblike, pomeni. Ljubljana: Sophia.

Biesta, G., Cowell, G. (2012). How is community done? Understanding civic learning through psychogeographic mapping. *International Journal of Lifelong Education*, 31:1, str. 47–61.

Grilc, U. in Žirovnik, K. (2015). Vandalizem v Ljubljani. Interno gradivo.

Križanič, M. (2009). Ulično socialno delo. V Milošević Arnold, V. in Urh, Š. (ur.), *Terensko delo*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo

Priloga 1

RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

Smernice za pogovor z deležniki skupnosti:

1. Kdo so deležniki prostora?
2. Kdo ta prostor uporablja?
3. Kako ta prostor uporabljajo?
4. Kaj njim ta prostor pomeni?
5. Ob katerih urah, dnevih se na prostoru zadržujejo ljudje?
6. Kdaj prihaja do vandalizma?
7. Kakšne skupine ljudi se tam zadržujejo, kaj počnejo?
8. Kakšne oblike vandalizma se na prostoru pojavljajo?
9. Vzroki, povodi za vandalizem?
10. Kakšni so ukrepi, predlagani s strani deležnikov prostora za preprečevanje vandalizma?
11. Sistemske, osebne predloge?

Priloga 2: OŠ Vrhovci

Priloga 3: OŠ Vič

Priloga 4: OŠ Riharda Jakopiča

Priloga 5: Park gozdne pedagogike

Priloga 6: Terapevtski vrt VDC

Priloga 7: OŠ Maksa Pečarja

Priloga 8: OŠ Savsko naselje

NAČRT NADALJNJEGA DELA

S preventivnim terenskim delom, usmerjenim v skupnost (v nadaljevanju terenskim delom), se deležniki opolnomočijo za odgovarjanje na potrebe, ki se pojavljajo v skupnosti, in za reševanje aktualne lokalne problematike. Terenske delavke v obdobju treh let izvajamo aktivnosti, ki deležnike skupnosti podpirajo v procesu opolnomočenja za samostojno in kompetentno skupnostno delovanje. Skozi ta proces se razvije dinamičen sistem za odgovarjanje na potrebe in za reševanje aktualne lokalne problematike (v nadaljevanju skupnostni sistem).

Delo vključuje razumevanje dinamike socialnih odnosov in dinamike moči med različnimi deležniki v skupnosti in delovanje v smeri pravične in vsevključujoče skupnosti. Terenske delavke smo most med skupnostjo in širšim okoljem, v katerem deluje.

Naša vloga je tudi, da v različnih skupnostih z akcijskim raziskovanjem razvijamo pristop, ki je primeren za navezovanje stika z deležniki in izvajanje aktivnosti. Z utemeljevanjem tega pristopa in razvijanjem metod omogočamo prenos načina dela na druge skupnosti.

S terenskim delom vplivamo na vzroke, ki prispevajo k pojavnosti vandalizma in drugih problematičnih vedenj in ne le zmanjšujemo simptome.

Pričujoče besedilo se nanaša na terensko delo, ki ga bomo nadaljnja tri leta (od leta 2016 do leta 2019) izvajale vzporedno na štirih lokacijah. Glede na dosedanjo delo (mapiranje terenov in analiza podatkov) bomo delo nadaljevale v Savskem naselju in Črnučah, druga dva terena pa bomo določile preko ponovne analize potreb lokalnih skupnosti.

Ciljna populacija:

Z našim delom nagovarjamo celotno lokalno skupnost, saj je za ustvarjanje celostnih in trajnostnih rešitev nujno vključevanje vseh deležnikov. Z aktivnostmi pa želimo ciljno animirati mlade, kajti prav mladi, še posebej tisti z manj priložnostmi, so pogosto spregledana in družbeno izključena populacija.

Kot deležnike skupnosti razumemo vse posameznike in institucije, ki so del lokalnega dogajanja, problematike in reševanja le-te. Najpomembnejši so lokalni prebivalci, ne glede na starost, spol, versko ali drugo razlikovanje. Deležniki skupnosti so tudi institucije in zaposleni v njih, ki delujejo v lokalnem okolju (vrtec, šola, policija, četrti mladinski center, gasilci,

taborniki, nevladne organizacije, društva in gibanja), kot tudi tisti odločevalci, ki s svojim delom vplivajo na kvaliteto sobivanja (četrtne skupnosti in lokalna politika) ter ostali pomembni akterji (podjetniki, druge pomembne osebe).

Potrebe, ki smo jih prepoznale v skupnostih:

- vzpostavitev prostorov za druženje in ciljno usmerjenih prostorov za druženje in izražanje mladih;
- večja dostopnost že obstoječih družabnih prostorov v skupnosti (parki, igrišča, občinski prostori, mladinski centri);
- prenova obstoječe in dodajanje nove infrastrukture na javnih površinah glede na potrebe skupnosti;
- vključitev deležnikov skupnosti v načrtovanje, izvedbo, evalvacijo vzpostavljanja in prenavljanja skupnostnih in javnih površin;
- aktivna udeležba mladih v družbi;
- izvajanje aktivnosti, ki so ciljno prilagojene mladim (športne, kreativne, zaposlitvene aktivnosti);
- vključevanje tematik skupnostnega sobivanja in preprečevanja vandalizma v vzgojno-izobraževalne institucije;
- vzgojni poudarek na spoštovanju so ljudi, okolja in narave;
- vzpostavitev skupnostnih sistemov, ki povečujejo posameznikovo udeležbo in njegovo odgovornost v skupnosti;
- mreženje deležnikov skupnosti.

Namen dela

- Skupnostne in javne površine so dostopne in omogočajo kvalitetno preživljanje prostega časa ter spodbujajo interakcijo;
- deležniki sodelovalno vzpostavijo skupnostni sistem;
- mladi aktivno participirajo v skupnosti;
- skupnost je povezana s širšim okoljem.

Cilji triletnega terenskega dela

- Sooblikovan skupnostni prostor. *Vzpostavljanje ali prenavljanje prostora v skupnosti poteka glede na izražene potrebe deležnikov. Ti sodelujejo v vseh fazah procesa, od*

načrtovanja, do izvajanja in evalvacije. Vzpostavljen prostor je naravnan k interakciji deležnikov in aktivnemu preživljanju prostega časa. Po vzpostavitvi skupnost skrbno upravlja s tem prostorom.

- *Deležniki skupnosti so v interakciji, vzpostavljen je konstruktiven dialog. Povezano odgovarjajo na potrebe in rešujejo aktualno lokalno problematiko. Deležniki pridobijo kompetence za raziskovanje potreb, vzrokov in za reševanje problematike. Znajo poiskati vire moči v skupnosti in pomembne akterje. Skupaj načrtujejo dejavnosti in jih sodelovalno izvajajo. Proces na koncu ovrednotijo in na podlagi izkušnje vpeljejo spremembe v nadaljnje aktivnosti.*
- *Skupnost aktivno pristopa k reševanju vandalizma. Deležniki skupnosti ozaveštujejo vandalizem kot kompleksen pojav. V primeru vandalizma skupnost razišče, zakaj je do dejanja prišlo, in vpeljuje rešitve, ki v danih primerih preprečujejo vandalizem.*
- *Vzgojno-izobraževalni procesi vključujejo skupnostne tematike. Na osnovni šoli v lokalni skupnosti se v tri predmete in v obvezne izvenšolske vsebine vključi tematike, povezane s skupnostjo. V sodelovanju z zaposlenimi se izdela priročnik o načinu vključevanja teh tematik v redni pouk. Institucije, ki poleg osnovnih šol izvajajo vzgojno-izobraževalne programe (taborniki, gasilci, četrtni mladinski centri, druge nevladne organizacije in skupine), letno organizirajo tematsko delavnico s poudarkom na skupnosti.*
- *Mladi se znotraj skupnosti aktivno in kreativno udeležujejo.*
- *Mladi sooblikujejo skupnostne sisteme in so enakovreden deležnik, ki je v skupnosti upoštevan in sprejet. Mladi ob podpori vzgojno-izobraževalnih vsebin (delavnice, terensko delo, skupnostne aktivnosti) razvijajo kompetence za aktivno vključevanje v procese skupnosti. Kot kompetentni deležniki se vključujejo v vse faze procesa – raziskovanje, načrtovanje, izvajanje in ovrednotenje.*
- *Javne površine imajo ustrezno infrastrukturo za kvalitetno preživljanje prostega časa, druženje in povezovanje deležnikov skupnosti.*
- *Ne javnih površinah se izvajajo aktivnosti, ki spodbujajo kvalitetno preživljanje prostega časa, druženje in povezovanje deležnikov skupnosti.*
- *Deležniki skupnosti (pre)poznajo pomen skupnostnih in javnih površin in skrbijo zanje. Infrastruktura v skupnosti je oskrbovana in ohranjena, na površinah ni smeti, na infrastrukturi ni škode, povzročene z vandalizmom.*

- Med skupnostjo in mestno občino ter drugimi odločevalci je vzpostavljen stalen dialog.
- Deležniki skupnosti predstavljajo uspešne in delujoče skupnostne sisteme širši javnosti.

Lokacije dela:

Terensko delo izvajamo tam, kjer se deležniki skupnosti najpogosteje aktivno udeležujejo, ter v institucijah, ki vplivajo na dogajanje v skupnosti. Taki prostori so:

- javne površine in površine javnega značaja, ki različnim deležnikom omogočajo povezovanje, vzpostavljanje kvalitetnih odnosov in prostor za sooblikovanje rešitev;
- vzgojno-izobraževalne institucije, ki redno delujejo v skupnosti (vrtci, šole, četrti mladinski centri itd.);
- druge institucije, ki so pomembni akterji v skupnosti (svet četrtne skupnosti, policija, mestna občina, pomembna lokalna podjetja in druge organizacije).

Aktivnosti:

Terensko delo:

- mapiranje;
- izvajanje tedenskih aktivnosti na rednih terenih;
- delo v vzgojno-izobraževalnih institucijah, mreži mladinskih centrov in drugih institucijah ali organizacijah, ki so pomemben akter v skupnosti.

Terensko delo predstavlja jedro našega dela in je temelj v procesu opolnomočenja skupnosti. Omogoča tudi vnos tistih aktivnosti, ki jih sicerjšnji programi ne izvajajo, in delo s ciljnim skupinami, ki so pogosto spregledane (osipniki, brezposelni).

Utemeljitev pristopa dela in ozaveščanje javnosti:

- študij literature;
- zbiranje in analiza podatkov;
- utemeljevanje pristopa;
- ozaveščanje splošne in strokovne javnosti o pristopu dela in uspešnih praksah.

Z utemeljitvijo pristopa in metod omogočamo prenos načina dela na druge skupnosti in ozaveščamo splošno in strokovno javnost o drugačnem soočanju s problematikami v skupnosti. Na ta način je omogočena diseminacija vizije projekta.

Sodelovanje z osnovnimi šolami:

- izvajanje delavnic za učence, starše in zaposlene;
- sooblikovanje priročnika (terenske delavke in zaposleni v šoli) za vključevanje skupnostnih tematik v redno izobraževanje.

Potrebo po vzgojnem poudarku skupnostnih tem je pokazala analiza potreb, kot tudi naše strokovno opažanje. Proces opolnomočenja skupnosti je, ob podpori terenskih delavk, omejen na tri leta. Zato je pomembno v sami skupnosti razviti mehanizme, ki zagotavljajo nadaljnje vzpostavljanje pogojev za opolnomočeno skupnost. Osnovne šole so lahko mehanizem podpore skupnosti.

Izvajanje delavnic in sooblikovanje priročnika poteka po participatornem procesu, ki temelji na motivaciji posameznika. Delo z osnovnimi šolami poteka od 'spodaj navzgor', kar pomeni, da smo z rednimi terenskimi aktivnostmi prisotne na šolskih igriščih, sodelujemo z vodstvom šole, zaposlenimi in skozi dialog sooblikujemo delavnice o skupnostnih tematikah.

Drugo delo:

- usposabljanje in izobraževanje izvajalk;
- pisarniško in administrativno delo;
- razno.

Predvideni stroški:

Za izvedbo načrtovanih aktivnosti v skupnem seštevku 7.560 ur v letu 2016 potrebujemo 75.000 €.

Pomembno je poudariti, da s financiranjem dela petim mladim omogočate prvo zaposlitev.

AKTIVNOSTI ZA LETO 2016	Ure na osebo	Skupne ure
Terensko delo	800	4.000
Mapiranje	100	500
Izvajanje tedenskih aktivnosti	600	3.000
Delo v institucijah	100	500
Utemeljitev pristopa dela	300	1.500
Študij literature	75	375
Zbiranje in analiza podatkov	75	375
Utemeljevanje pristopa	75	375
Ozaveščanje javnosti	75	375
Sodelovanje z osnovnimi šolami	300	1.500
Izvajanje delavnic	225	1125
Sooblikovanje priročnika	75	375
Drugo delo	112	560
SKUPAJ	1.512	7.560

Število ur aktivnosti je neenakomerno razporejeno po mesecih, saj je sodelovanje s šolo možno le, ko šola izvaja pouk, za terensko delo pa so bolj primerni poletni meseci, ko se na javnih površinah zadržuje večje število deležnikov. Več časa za utemeljevanje pristopa smo namenile v mesecih, ko se terenskom delo zaključi in lahko na podlagi izkušenj utemeljimo naš pristop.

MESEC	Aktivnost	Ure na osebo	Skupne ure
januar	Utemeljitev pristopa	75	375
	Sodelovanje z OŠ	45	225
	Drugo delo	9	45
februar	Sodelovanje z OŠ	45	225
	Drugo delo	9	45
marec	Sodelovanje z OŠ	45	225
	Drugo delo	9	45
april	Sodelovanje z OŠ	45	225
	Drugo delo	9	45
maj	Terensko delo	125	625
	Sodelovanje z OŠ	45	225
	Drugo delo	9	45
junij	Terensko delo	135	675
	Drugo delo	9	45
julij	Terensko delo	135	675
	Drugo delo	9	45
avgust	Terensko delo	135	675
	Utemeljitev pristopa	25	125
	Drugo delo	9	45
september	Terensko delo	135	675
	Utemeljitev pristopa	25	125
	Drugo delo	9	45
oktober	Terensko delo	135	675
	Utemeljitev pristopa	25	125
	Drugo delo	9	45
november	Utemeljitev pristopa	75	375
	Sodelovanje z OŠ	30	150
	Drugo delo	9	45
december	Utemeljitev pristopa	75	375
	Sodelovanje z OŠ	45	225
	Drugo delo	13	65
		1.512	7.560